

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA LEN A KONOPÍ

ČERVEN
2008

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

Agritec s.r.o. Šumperk-Temenice
ATOK – Asociace Textilního – Oděvního –
Kožedělného průmyslu
CELC – Evropská konfederace lnu a konopí
Český statistický úřad Praha
FAOSTAT Database – statistická databáze FAO
Lnářské, tírenské a textilní podniky České republiky
Lnářský svaz České republiky
Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
Vlas Berichten (Odborný časopis belgického
lnářského svazu)
ÚKZÚZ Praha

Odbor rostlinných komodit MZe

Odpovědné odborné redaktorky:

Ing. Marie Tošovská MZe

Bc. Irena Buchtová MZe

Ředitelka odboru:

Ing. Eva Divišová MZe

*Autorky touto cestou děkují za spolupráci všem zpracovatelům
podkladů.*

Marketingový rok je pro přadný len stanoven od 1. 7. do 30. 6.
následujícího roku.

Vydalo Ministerstvo zemědělství

Těšnov 17, 117 05 Praha I

internet: www.mze.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7084-695-7, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk a distribuce TYPO – J. Jehlička, Třebichovice 9, 273 06 p. Libušín, e-mail: typo.jj@volny.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
LEN A KONOPÍ

ČERVEN 2008

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu u komodit len a konopí	4
Pěstování přadného lnu ve světě a v EU	11
Pěstování přadného lnu v ČR	18
Tírenské zpracování lnu v ČR	27
Požadavky textilního průmyslu a bilance produkce a užití vlákna	29
Cenový vývoj	30
Zahraniční obchod ČR	31
Pěstování lnu olejného	34
Pěstování konopí setého.....	37

ÚVOD

Předkládaná Situační a výhledová zpráva Len a konopí navazuje na zprávu vydanou v červnu roku 2007. Kromě lnu a konopí, pěstovaných pro vlákno, se pro úplnost stručně zabývá také lnem olejným.

Situační a výhledové zprávy jsou pro všechny podnikatelské subjekty k dispozici na územních pracovištích Zemědělských agentur MZe, na pracovištích Agrární komory a v budově Ministerstva zemědělství. Dále jsou rovněž k dispozici na internetové adrese: <http://www.mze.cz/>, zemědělská výroba, publikace.

SOUHRN

Na základě šetření Lnářského svazu bylo v roce 2007 přadným lnem oseto a sklizeno 824 ha.

Setí přadného lnu začalo v polovině dubna, v některých oblastech se v důsledku nepříznivého počasí protáhlo až do první dekády května. Porosty byly v průběhu celé vegetace hodnoceny v souhrnu jako dobré. Stav porostů před trháním byl hodnocen jako průměrný.

Trhání bylo zahájeno 15. července a do konce srpna byly všechny plochy oseté přadným lnem vytrhány. Vyrosený stonek cca z 341 ha byl sklizen v první dekádě srpna ve velmi dobré kvalitě. Následně se však sklizeň zpomalila a byla ukončena až na počátku října. Příčinou bylo prodloužení procesu rosení v důsledku velmi suchého počasí od poloviny srpna. Celkově je sklizeň hodnocena jako průměrná až horší, s kolísavou jakostí vlákna v závislosti na povětrnostních podmínkách v jednotlivých pěstitelských oblastech.

Ze sklizně 2007 bylo podle Lnářského svazu sklizeno 2 800 t roseného stonku, tzn. průměrný výnos byl 3,45 t/ha. Podíl dlouhého vlákna je odhadován na 15 %. Jakost dlouhého vlákna se pohybuje v rozpětí Tex 125 – 92. Podíl krátkého vlákna je odhadován na 18 %. Ze sklizně 2007 se očekává výroba 910 t třených lněných vláken, z toho 410 t dlouhého vlákna a 500 t krátkého vlákna.

Světové ceny lnářských surovin setrvávají již několik sezón na velmi nízké úrovni, což velmi nepříznivě ovlivnilo český trh s vláknem. Při současných možnostech prodeje, nízkých cenách a při rostoucích zpracovatelských nákladech na všech technologických stupních se stalo pěstování lnu pro naše zemědělce nezajímavé. Přadný len je v ČR ohroženou plodinou. V roce 2008 dosahují jeho osevnické plochy jenom 181 ha.

Pěstební plochy olejného lnu v ČR meziročně kolísají. V roce 2005 došlo ke skokovému nárůstu na 7 335 ha, v roce 2006 na 7 869 ha a v roce 2007 se výrazně snížily na 2 642 ha. Tento pokles byl způsoben odbytovými problémy semene a poklesem ceny na 9 972 Kč/t.

Pěstováním konopí se od roku 2000 zabývá stále více pěstitelů. V roce 2006 činily osevnické plochy 1 155 ha a podle předběžných informací bylo v roce 2007 oseto technickým konopím 1 530 ha.

U konopných surovin převažuje v současné době na českém trhu poptávka nad nabídkou. V roce 2007 se dovoz této komodity meziročně snížil zhruba o polovinu a dosáhl objemu 1 038 t.

ZÁSAHY STÁTU U KOMODIT LEN A KONOPÍ

I. CELNÍ OPATŘENÍ

Vstupem do Evropské unie dne 1. 5. 2004 převzala Česká republika celní legislativu EU, včetně celního sazebníku a obchodně politických opatření. Od 1. 1. 2008 se zahraniční obchod ČR s tzv. třetími zeměmi řídí Nařízením Komise (ES) č. 1214/2007 (celní sazebník).

Přehled celních sazeb při dovozu zboží v roce 2008

KN kód	Název	Sazba cla v %	KN kód	Název	Sazba cla v %
5301 1000	Len surový nebo máčený	bez cla	1204 0010 ¹⁾	Lněná semena, určená k setí	bez cla
5301 2100	Len lámaný nebo třený	bez cla	1204 0090	Lněná semena ostatní	bez cla
5301 2900	Len vochlovaný	bez cla	*1207 9915 ¹⁾ 1207 9920	Semena konopí určená k setí	bez cla
5301 3010	Koudel	bez cla	1207 9991	Semena konopí, ne k setí	bez cla
5301 3090	Lněný odpad	bez cla	1515 1100	Lněný olej surový	3,2
			1515 1910 ²⁾	Lněný olej pro technické nebo průmyslové účely	5,1
			1515 1990	Lněný olej ost., pro lidskou výživu	9,6

Pramen: Nařízení Komise (ES) č. 1214/2007

Poznámka: * KN kód od roku 2007, 1) Na zařazení do této podpoložky se vztahují podmínky stanovené v hlavě II odst. F úvodních ustanovení NK č. 1214/2007,

2) Na zařazení do této podpoložky se vztahují podmínky stanovené právními předpisy ES (čl. 291 až 300 NK č. 2454/93, ve znění pozdějších předpisů).

Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí EU, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR se týká osob **registrovaných nebo identifikovaných v ČR k DPH**. Zpravodajskými jednotkami se tak stávají i právnické osoby, jako např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy apod., které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data však nevzniká osobě, která není v ČR registrována k DPH a nemá tak povinnost podávat přiznání k DPH.

Povinnost vykazovat data vzniká také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu nebo i zahraniční osoby s daňovou povinností k DPH v ČR, pokud se registrovaly k DPH a DIČ jim přidělil Finanční úřad pro Prahu I.

Vykazovat data pro Intrastat jsou povinny osoby, jejichž hodnota zboží přesáhne v období jednoho kalendářního roku osvobozující hodnotový práh 2 mil. Kč při přijetí zboží z jiné členské země EU a 4 mil. Kč při odeslání zboží do jiné země EU.

Základní nařízení Evropské unie

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91.
- b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92.
- c) Nařízení Komise (ES) č. 1915/2005, kterým se mění nařízení (ES) č. 1982/2004, pokud jde o zjednodušení zaznamenávání množství a údajů o zvláštních pohybech zboží.
- d) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha I pro výkazy za rok 2008 = v NK (ES) č. 1214/2007, kterým se mění příloha I NR (EHS) č. 2658/87;

- e) Nařízení Komise (ES) č. 1833/2006 o klasifikaci zemí a území pro statistiku zahraničního obchodu Společenství a statistiku obchodu mezi členskými státy.
- f) Nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, ve znění pozdějších předpisů,
- g) Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí NR (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění,
- h) Směrnice Rady 2006/112/ES, o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související s obchodem

- Zákon č. 13/1993 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 185/2004 Sb., o Celní správě ČR,
- Vyhláška č. 201/2005 Sb., o statistice vyváženého a dováženého zboží a způsobu sdělování údajů o obchodu mezi ČR a ostatními členskými státy ES (změna vyhláškou č. 563/2006 Sb.),
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vnější obchodní politika EU

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník.

Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s Nařízením Komise EHS č. 2658/87. Distribuce TARICu probíhá v aktuální elektronické podobě na adrese http://europa.eu.int/comm/taxation_customs nebo na adrese www.cs.mfcr.cz a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi charakterizuje velký počet preferenčních dohod, meziregionálních iniciativ a jiných významných ujednání. Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery:

- s členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

Další významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu, je **oblast Středomoří** (Maroko, Palestina, Tunisko, Jordánsko, Libanon, Egypt, Alžírsko).

Neméně důležitá z hlediska zemědělských komodit je dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí (**ACP**). Významné jsou rovněž preferenční dohody s Tureckem, Izraelem a Chorvatskem, dále s Běloruskem, Čínou, Chile, **Mercosurem** (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay), Arménií, Ázerbájdžánem, Makedonií, Gruzii, Kazachstánem, Kyrgyzstánem, Mexikem, Moldávií, Ruskou federací, Republikou San Marino, JAR, Jižní Koreou, Sýrií, Turkmenistánem, Ukrajinou a Uzbekistánem.

S vyspělými mimoevropskými zeměmi, jako je Austrálie, Kanada, Japonsko, Korejská republika, Hongkong, Tchaj-wan, Nový Zéland, Singapur a USA, probíhá obchod EU na základě nepreferenčních smluvních celních sazeb. Na některé vybrané zemědělské výrobky existují komoditní preferenční ujednání.

Pro úplnost je třeba zmínit, že za stanovených podmínek je možné partnerům poskytnout **jednostranné (autonomní) preference**, obvykle v podobě snížení, resp. odstranění celních sazeb. EU této možnosti využívá ve vztahu vůči rozvojových a nejméně rozvinutým zemím podle Všeobecného systému preferencí, zemím západního Balkánu, 20 zámořským zemím a územím, s nimiž mají Dánsko, Francie, Velká Británie a Nizozemsko zvláštní vztahy.

Hlavní nařízení ES, které se týkají:

a) společné organizace trhu se lnem a konopím pěstovanými na vlákno

Nařízení Rady č. 1673/2000 – zrušeno od 1. července 2008

Nařízení Rady č. 1234/2007

Nařízení Rady č. 247/2008 – platné od 1. července 2008

Nařízení Komise č. 245/2001

Nařízení Komise č. 1093/2001

Nařízení Komise č. 2105/2001

Nařízení Komise č. 2478/2001

Nařízení Komise č. 52/2002

Nařízení Komise č. 651/2002

Nařízení Komise č. 1401/2003

Nařízení Komise č. 393/2004

Nařízení Komise č. 752/2004

Nařízení Komise č. 2170/2004

Nařízení Komise č. 873/2005

Nařízení Komise č. 1975/2005

Nařízení Komise č. 953/2006

b) režimů přímých podpor v rámci společné zemědělské politiky

Nařízení Rady č. 1257/1999, v platném znění

Nařízení Rady č. 1782/2003, v platném znění

Nařízení Komise č. 796/2004

Nařízení Komise č. 1973/2004

Výkonným orgánem pro společnou organizaci trhu se lnem a konopím, pěstovaným na vlákno, v ČR je SZIF (zákon č. 256/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Provádí agendu spojenou s uznáváním prvních zpracovatelů a veškeré úkony, spojené s oběhem a výplatou finančních prostředků vázaných na rozhodovací proces, týkající se finančního vztahu producentů sféry s institucemi EU.

Informace lze získat na následujících webových stránkách

Webový server SZIF: <http://www.szif.cz>

Webový server MZe: <http://www.mze.cz>, - podpora z EU a národní dotace.

2. LICENČNÍ POLITIKA

Nařízení vlády č. 248/2004 Sb. stanoví, že od 1. 5. 2004 licence pro dovoz konopí ze třetích zemí podle předpisů ES vydává SZIF na základě žádosti dovozce. Licenci pro dovoz surového konopí lze vydat pouze schválenému prvnímu zpracovateli, jehož schválení zahrnuje zpracování konopných stonků.

K žádosti o licenci pro dovoz semen konopí určených k výsevu je žadatel povinen připojit doklad, který prokazuje, že se jedná o odrůdu, která nemá vyšší obsah tetrahydrokanabinolu než 0,2 %.

Licenci pro dovoz semen konopí, která nejsou určena k výsevu, lze v souladu s předpisy ES vydat pouze schválenému dovozci semen konopí. Dovozece musí doložit SZIF, že s konopným semenem bylo naloženo způsobem a ve lhůtě, které stanovují předpisy ES.

3. DAŇOVÁ POLITIKA

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od ledna 2008 jsou nově stanoveny sazby daně DPH, základní sazba daně je 19 % a snížená sazba 9 %.

Snížené sazby DPH (tj. 9 %) podléhají následující skupiny položek celního sazebníku:

- 1204 - Iněná semena
- 1207 9991 - konopná semena
- 1207 9920 - konopná semena
- 1515 1100 - Iněný olej surový
- 1515 1910 - Iněný olej pro tech. nebo prům. účely
- 1515 1990 - Iněný olej ost., pro lidskou výživu

základní sazby DPH ve výši 19 % :

- 5301 1000 - len surový nebo máčený
- 5301 2100 - len lámaný nebo třený
- 5301 2900 - len vochlovaný
- 5301 3010 - koudel
- 5301 3090 - Iněný odpad

4. LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ VZTAHUJÍCÍ SE BEZPROSTŘEDNĚ KE LNU A KONOPÍ

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

Nařízení vlády č. 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků pocházejících z půdy uvedené do klidu.

Nařízení vlády č. 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám.

Nařízení vlády č. 248/2004 Sb., o některých opatřeních k provádění společné organizace trhu se lnem a konopím pěstovanými na vlákno.

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Z tohoto zákona vyplývá ohlašovací povinnost pěstitelům konopí na ploše větší než 100 m².

Vyhláška č. 151/2005 Sb., kterou se stanoví vzory formulářů pro hlášení osob pěstujících mák setý nebo konopí a způsob vyplňování a nakládání s uvedenými formuláři.

Zákon č. 307/2000 Sb., o zemědělských skladních listech a zemědělských veřejných skladech a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrudám rostlin, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 388/2003 Sb., kterou se mění vyhláška č. 403/2000 Sb., kterou se určují druhy zemědělského zboží, na něž je možné vystavovat zemědělské skladní listy a podmínky pro provozování zemědělských veřejných skladů.

Zákon č. 178/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 444/2005 Sb.

Vyhláška č. 384/2006 Sb., o podrobnostech o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, ve znění vyhlášky č. 231/2007 Sb.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 329/2004 Sb., o přípravcích a dalších prostředcích na ochranu rostlin, ve znění vyhlášky 371/2006 Sb.

Vyhláška č. 330/2004 Sb., o opatřeních proti zavlékání a rozšiřování škodlivých organizmů rostlin a rostlinných produktů, ve znění pozdějších předpisů.

5. DOTAČNÍ POLITIKA V RÁMCI SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITIKY

Základním dokumentem pro přádný len a konopí bylo dlouhá léta nařízení Rady (ES) č. 1308/1970, o společné organizaci trhu s přádným lnem a konopím. Toto nařízení trh v sektoru přádných plodin, pokud se týkalo množství produkce, nijak neregulovalo. V červenci roku 2000 bylo s platností od marketingového roku 2001/02 nahrazeno **nařízením Rady (ES) č. 1673/2000**, o společné organizaci trhu se lnem a konopím, kterým se ustanovila národní garantovaná množství pro dlouhé a krátké vlákno.

NR č. (ES) 1673/2000, vedle stanovení národních garantovaných množství, stanovilo také výši podpory na zpracování 1 tuny vlákna takto:

- na dlouhá lněná vlákna 160 EUR pro marketingové roky 2002/03 až 2005/06
- na krátká lněná vlákna a konopná vlákna, obsahující maximálně 7,5 % nečistot a pazdeří, 90 EUR.

Na základě výsledků studie, hodnotící organizaci společného trhu pro sektor len a konopí, byl stávající systém podpor prodloužen o 2 roky, tj. do marketingového roku 2007/08.

Členské státy, se zřetelem k tradičním možnostem prodeje, mohou rozhodnout o poskytování podpor také na:

- krátká lněná vlákna s obsahem nečistot a pazdeří ve výši 7,5 % až 15 %
- konopná vlákna s obsahem nečistot a pazdeří ve výši od 7,5 % až 25 %.

V těchto případech poskytnou členské státy podporu na množství vlákna, které odpovídá při základu 7,5 % nečistot a pazdeří maximálně výši národního garantovaného množství.

Limity pro jednotlivé zpracovatele určí členské státy tak, aby byla dodržena národní garantovaná množství, která jsou pro ČR 1 923 t dlouhého lněného vlákna a 2 866 t krátkého lněného a konopného vlákna.

Dne 22. října 2007 bylo vydáno **NR (ES) č. 1234/2007**, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („**jednotné nařízení o společné organizaci trhů**“). Toto nařízení ruší od 1. 7. 2008 NR č. 1673/2000, kterým se stanovila podpora na zpracování dlouhého a krátkého lněného a konopného vlákna.

Na základě mnoha jednání bylo dne 17. března 2008 vydáno **NR č. 247/2008**, kterým se mění NR č. 1234/2007 v tom smyslu, že se prodlužuje režim podpory dle NR č. 1673/2000 o jeden marketingový rok, tj. do roku 2008/2009. Od tohoto roku se předpokládá zrušení podpory na zpracování krátkého lněného a konopného vlákna a ponechání podpory pouze na dlouhé vlákno. Tento záměr se snaží ČR na všech jednáních rozporovat, protože zrušení podpory na zpracování krátkého vlákna by výrazně poškodilo rozvíjející se program pěstování a zpracování konopí.

Podpora pěstitelům byla začleněna jako přímá platba do podpory pěstování některých plodin na orné půdě v rámci nařízení Komise (ES) č. 1251/1999 a následně do přílohy č. IX nařízení Rady (ES) č. 1782/2003. Vzhledem k tomu, že podpora pěstiteli je přímou platbou, je na ní aplikován princip postupného zvyšování přímých plateb a tato platba je zahrnuta do **platby SAPS**. V roce 2005 byla tato sazba vyplácená ve výši 2 110,70 Kč/ha, v roce 2006 2 517,80 Kč/ha a v roce 2007 ve výši 2 791,50 Kč/ha.

Pokud se jedná o podpory zpracovatelům, nejedná se o přímou platbu ve smyslu komunitárního práva, a tato podpora je tedy vyplácena v plné výši od doby vstupu ČR do EU.

Dotační politika ČR

a) Přádný len

V roce 2005 byla podpora pěstování lnu na vlákno dána NV č. 145/2005 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2005. Ze 118 žadatelů o národní doplňkovou platbu na 4 286 ha přádného lnu bylo 117 žadatelům vyplaceno celkem 21 555 680,- Kč. Sazba na 1 ha činila 5 029,30 Kč.

Pro rok 2006 byla podpora pěstování lnu na vlákno dána NV č. 141/2006 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb k přímým podporám pro rok 2006. Podle tohoto nařízení byla předmětem podpory plocha osetá uznaným osivem odrůd přádného lnu, na kterou měl pěstitel uzavřenou smlouvu o odbytu s akreditovaným prvním zpracovatelem.

V roce 2006 bylo na doplňkovou platbu podáno 80 žádostí na celkovou výměru 2 756,8 ha. Celkem bylo vyplaceno na 2 737,3 ha 11 729 151 Kč (sazba 4 321,10 Kč/ha).

Pro rok 2007 bylo pěstování přádného lnu finančně podpořeno jednotnou platbou na plochu při sazbě 2 791,50 Kč/ha a národní doplňkovou platbou při sazbě 3 843,40 Kč/ha. Národní doplňková platba byla vyplácena pěstitelům, kteří pěstovali len v minulém období bez ohledu na plochu osetou přádným lnem v roce 2007. Tento způsob výplaty podpory nebyl pro pěstitele motivující a plocha přádného lnu klesla na 824 ha.

V rámci **dotačního programu 3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin** bylo v roce 2007 vyplaceno 27 pěstitelům přádného lnu celkem 1 692 828 Kč na nákup uznaného a mořeného osiva registrovaných odrůd přádného lnu.

b) Len olejný a konopí na vlákno

V roce 2005 činila sazba na podporu pěstování lnu olejného a konopí na vlákno v rámci platby na pěstování plodin na orné půdě 2 314,90 Kč/ha, v roce 2006 ve výši 2 240,40 Kč/ha a v roce 2007 ve výši 2 791,50 Kč/ha. V roce 2006 bylo takto podpořeno 25 pěstitelů technického konopí, kteří na 1 155,67 ha pěstovali konopí na vlákno, v roce 2007 to bylo 41 zemědělců pěstujících konopí na 1 537,85 ha.

c) Akreditace zpracovatelů

V současné době jsou v ČR akreditováni tyto první zpracovatelé lněných stonků:

- pro dlouhé lněné vlákno: Texlen, ČEMOLEN, LENKA, Moravolen Trade, AGRITEC, Opavlen a Odetka, zpracováním stonku se skutečně zabývá ČEMOLEN, LENKA a AGRITEC,
- pro krátké lněné vlákno: Texlen, ČEMOLEN, LENKA, Moravolen Trade, AGRITEC, Opavlen a Odetka,
- pro zpracování konopného stonku jsou akreditováni: Canabia, a. s. Měřín, Josef Benedikt, Marie Benešová a LENKA Kácov

Souhrnná roční zpracovatelská kapacita těchto podniků je cca 7,7 tis. t dlouhého lněného vlákna, 9 tis. t krátkého vlákna a 7,6 tis. t konopného vlákna.

Vzhledem k rapidnímu snížení pěstitelských ploch přadného lnu bude většina výše uvedených kapacit nevyužita a následně likvidována.

PĚSTOVÁNÍ PŘADNÉHO LNU VE SVĚTĚ A EU

V posledních několika letech nastal pokles osevních ploch přadného lnu v celém světě. Výjimkou byly tradiční lnářské západoevropské země Francie, Belgie a Nizozemsko, kde došlo ke snížení plochy až v roce 2006 a 2007. V Egyptě došlo pravděpodobně k mírnému nárůstu pěstitelských ploch. O velikosti osevních ploch přadného lnu v Číně nebyly dlouho k dispozici žádné ověřené údaje. Teprve studie čínského trhu, zpracovaná v roce 2007 francouzským Domem módy (IFM) a zadaná organizací CELC, uvádí, že v roce 2006 dosahovala výměra lnu 130 tis. ha, ale podle dalších informací bylo pouze 78 tis. ha sklizeno pro další zpracování.

Světové osevní plochy přadného lnu se pohybují přibližně okolo 400 tis. ha, na nichž se Francie, Belgie a Nizozemsko podílí cca čtvrtinou. Výroba vlákna ze západoevropské produkce představovala cca 60 % světové nabídky.

Z výše uvedeného vyplývá, že světová produkce lněného dlouhého vlákna je především koncentrována v zemích západní Evropy - mezi řekami Escaut (Šelda) a Seina.

Pěstování přadného lnu v zemích EU

Do počátku devadesátých let se v zemích EU pěstoval přadný len na cca 50 – 80 tis. ha. K velkému poklesu osevních ploch na 44 tis. ha došlo v letech 1991/1992, kdy vyvrcholila lnářská krize. Zásadou nové dotační politiky EU se v dalších letech zájem o pěstování lnu opět oživil a osevní plochy se postupně zvyšovaly. V roce 1995 překročily osevní plochy hranici 100 tis. ha a růst dále pokračoval.

Hlavním důvodem tohoto nebývalého nárůstu osevních ploch však bylo spekulativní pěstování lnu v netradičních pěstitelských zemích s cílem získat dotace. Podpora byla totiž v té době poskytována bez ohledu na následné zpracování a užití.

Vývoj ploch přadného lnu v zemích EU

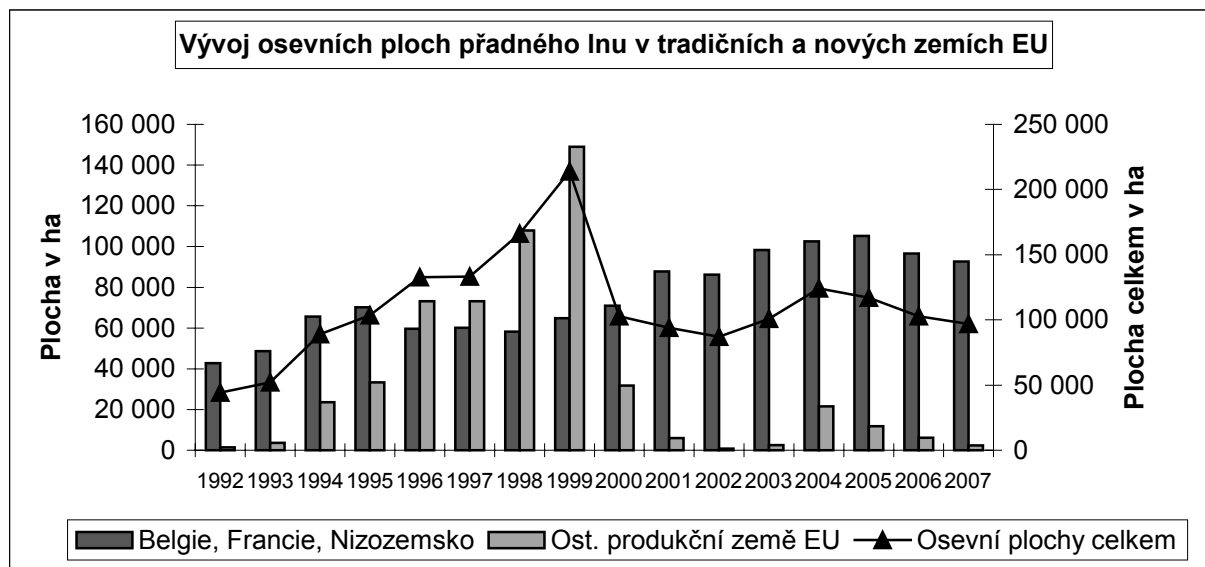
Země	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Francie ¹⁾	43 708	49 129	53 680	66 561	66 772	74 439	78 281	81 843	76 278	74 500
Belgie	11 211	12 176	13 320	16 860	15 315	19 306	19 823	18 761	15 919	14 740
Nizozemsko	3 306	3 570	4 016	4 415	4 062	4 615	4 517	4 691	4 366	3 500
Celkem	58 225	64 875	71 016	87 836	86 153	98 360	102 621	105 289	96 563	92 740
V. Británie	16 700	15 000	12 089	4 860	177	1 976	1 820	21	0	0
Finsko	613	863	1 067	365	202	97	67	57	0	0
Německo ²⁾	416	569	402	200	200	224	180	38	30	51
Španělsko	87 727	126 226	13 895	457	55	0	0	0	0	0
Rakousko	635	336	450	132	171	142	110	133	129	0
Švédsko	320	1 327	21	0	25	0	30	0	0	34
Dánsko	44	11	45	19	2	0	0	0		0
Itálie				0	6	20	80	18		0
Irsko	1									0
Portugalsko	1 500	4 678	3 810	0	0					0
Lotyšsko							2 400	2 072	1 057	0
Litva							5 600	3 599	1 420	424
Polsko							5 745	1 507	788	1 044
Česko							5 499	4 311	2 736	824
Celkem EU	166 181	213 885	102 183	93 869	86 991	100 819	124 152	117 043	102 723	95 117

Pramen: DG VI – C4 Evropská Komise, Statistiky belgického ministerstva pro střední stav a zemědělství, *Vlas Berichten* č. 8/02, č. 12/03, 22/03, č. 22/04, č. 23/05, Lnářský svaz ČR, Od r. 2005 podle materiálu Komise EU pro len a konopí ze dne 30. 1. 2008.

Poznámka: ¹⁾ bez ha určených pro papírenský průmysl (rok 2002 – 1 700 ha, rok 2001 – 1 400 ha, rok 2000 – 2 000 ha, rok 2004 včetně 1 800 ha),

²⁾ bez ha pro netextilní užití (rok 2002 – 150 ha, rok 2001 – 200 ha),

³⁾ souhrn ostatních zemí EU kromě ČR

Pramen: Vlas Berichten č. 8/02, č. 12,22/03, č. 22/04, č. 22,23/05, č. 23/06, č. 20,22/07, Lnářský svaz ČR
 Poznámka: od roku 2004 jsou zahrnuty země, které v tom roce přistoupily do EU

V roce 1999 byla v EU 15 evidována plocha přádného lnu téměř 214 tis. ha. K navýšení produkce lnářských surovin však téměř nedošlo. S platností nových směrnic k výplatě podpor na zpracování od roku 2000 ztratili pěstitelé v netradičních zemích o pěstování přádného lnu zájem.

V tradičních lnářských zemích EU (Francii, Belgii, Nizozemsku) se osevní plochy pohybovaly do roku 1999 mezi 60 až 70 tis. ha, v dalším období až do roku 2005 (s výjimkou roku 2002) se meziročně zvyšovaly. Tyto země trvale produkují vysoce kvalitní lněné vlákno zejména pro textilní zpracování a jeho produkci se snaží regulovat v závislosti na vývoji poptávky.

V roce 2004 přistoupilo k EU 15 dalších 10 zemí, z nichž jsou tradičními producenty přádného lnu především Česká republika, Polsko, Litva a Lotyšsko. Od ledna 2007 se staly členy EU Bulharsko a Rumunsko. Tyto země však přádný len nepěstují.

V roce 2007 pokračoval pokles osevních ploch a celková výměra přádného lnu v EU 27 nepřesahuje 100 tis. ha.

Pěstování přádného lnu v EU v roce 2007

Přesto, že v posledních dvou letech došlo i v západoevropských zemích k poklesu osevních ploch, reprezentuje stále EU 27 zemí přibližně 25 % celkové výměry přádného lnu ve světě. Hlavními lnářskými zeměmi v EU zůstává stále Francie, Belgie a Nizozemsko. K dalším pěstitelským zemím patří Česká republika, Polsko, Litva a v menší míře Německo a Švédsko. I hlavní pěstitelské země zaznamenaly v roce 2007 snížení osevních ploch. Vysoké rozdíly v efektivnosti pěstování i v prvotním zpracování stonku jsou ve prospěch tří uvedených západoevropských zemí.

Lnářská výroba se všeobecně v minulosti vyznačovala značnými výkyvy a kolísáním. V západoevropských zemích však měla v posledních letech pozoruhodně stabilní a rostoucí trend, který neměl v minulosti obdobu. Na příklad v roce 2000 se v uvedených zemích vypěstovalo 573 tis. t lněných rosených stonků a v roce 2004 již 775 tis. t. Objem výroby dlouhého vlákna vzrostl ve stejném období v důsledku rozšíření pěstitelských ploch z 93 tis. t. na 136,5 tis. t. U krátkého vlákna to znamenalo nárůst objemu výroby ze 47 tis. t. na 61 tis. t.

V sezóně 2005/06 bylo ve třech tradičních západoevropských zemích (Belgii, Francii, Nizozemsku) vyrobeno 143 943 t dlouhého vlákna a prodáno 128 554 t dlouhého vlákna. V sezóně 2006/2007 výroba poklesla na 132 092 t a prodáno bylo 115 169 t dlouhého vlákna.

Průběh vegetace a sklizně roku 2007

Vzhledem k tomu, že stále ještě nejsou k dispozici ucelené a odpovídající informace ze všech zemí EU, vychází hodnocení evropské produkce, tak jako v předchozích letech, z hodnocení tradičních pěstitelských zemí Belgie, Francie a Nizozemska.

Setí

V jarním počasí, které panovalo v západní Evropě, byla významná část přadného lnu oseta v první polovině dubna. Po poměrně dobrém průběhu setby však nastalo období sucha a extrémně vysokých teplot, které poznamenalo klíčení a vzrůst zasetého lněného osiva. Zejména na pozemcích s velmi těžkou půdou byl vysoký počet špatně vzešlých porostů.

Hodnocení porostů

Ve většině pěstitelských oblastí přadného lnu v západní Evropě panovalo do 6. května extrémní sucho. Zejména ve střední Francii některé velmi ranně seté lny tak špatně vzešly, že tyto plochy byly znovu osévány. Naopak lny, které dubnové sucho příliš nepoškodilo a byly jen mírně zpožděné, dosahovaly maxima ve vzrůstu. Příznivější klimatické podmínky, které by podpořily fázi rychlého růstu, se nedostavily ani v červnu. Naopak tradiční lnářské oblasti postihly silné bouřky a lijáky a velká část porostů polehla. Nejvíce poškozeny byly lny, které v době nepříznivého počasí kvetly. Lny takto poškozené nezbylo než vyloučit z dalšího zpracování.

Sklizeň

Sklizeň v roce 2007 byla bezesporu ovlivněna nestandardními klimatickými podmínkami v dubnu a květnu a z důvodu opožděného dozrávání porostů měla značné zpoždění. Začalo se trhat v prvních dnech měsíce července v pěstitelských oblastech ve Francii. Z důvodu nepříznivého počasí probíhaly práce velmi pomalu a přerušovaně. Suché období, které konečně nastalo, bylo signálem k zahájení trhání i v dalších produkčních oblastech. Vzhledem ke značným rozdílům v dozrávání porostů musely být trhací stroje často přemístovány a byl ztracen drahocenný čas. Jednotlivé fáze sklizně (trhání, obracení, čechrání a sběr) následovaly rychle po sobě nebo se vzájemně prolínaly, a proto vyžadovaly perfektní informovanost o stavu sklizně, vysokou úroveň řízení a koordinaci všech sklizňových prací.

Nepříznivé klimatické podmínky v období vegetace lnu se projeví nejen na kvalitě, ale také na zvýšení výrobních nákladů. Výnosy a kvalita materiálů z letošní sklizně nejsou takové, aby byly kompenzovány ztráty z titulu snížení osevních ploch.

Sklizeň roku 2007 ukázala, s jakými riziky je pěstování přadného lnu spojeno.

Bilance lnářských surovin v zemích západní Evropy

V letech 1988 až 1996 dosahoval prodej třeného vlákna ve třech tradičních západoevropských zemích v průměru ročně 60 – 61 tis. t. V důsledku změny obchodní strategie na světovém lnářském trhu a akceptováním vysoké poptávky ze strany Číny po lnářských surovinách tento prodej od roku 1999 výrazně rostl. V kampani 2004/2005 dosáhl 136 tis. t.

Situaci v obchodě se lněným vláknem lze z hlediska tohoto vývoje charakterizovat takto:

- do roku 1999 byl směřován téměř všechen obchod se lněným dlouhým vláknem do evropského textilního průmyslu a ceny odpovídaly vysoké poptávce,
- od roku 1999 začala dominovat na lnářském světovém trhu nadstandardní poptávka z nově instalovaných finálních lnářských kapacit v Číně,
- vysoká nabídka bránila tvorbě reálných cen a ceny byly silně stlačovány,
- vysoké objemy obchodu se lněným vláknem byly provázány s nejnižšími objemy prodeje v hodnotovém vyjádření.

Vzhledem k nepříznivému vývoji cen a také k poklesu odbytu textilního zboží na světovém trhu poukazovali odborníci již v roce 2005 na nutnost regulace osevních ploch.

V tradičních západoevropských lnářských zemích došlo ke snížení osevních ploch až v roce 2006 o cca 12 % a v roce 2007 o cca 4 % při meziročním srovnání. V roce 2007 bylo v těchto zemích oseto přadným lnem 92 tis. ha, z toho 83 tis. ha může přicházet v úvahu pro vlákno vhodné pro klasické mokré předení. Při předpokládaném průměrném výnosu dlouhého vlákna cca 816 kg z 1 ha po tíremském zpracování stonku je to méně než ze sklizně roku 2006.

Po kvalitativní stránce nepokryje současná sklizeň potřebu. Bude nedostatek velkých, homogenních partií pevného, kvalitního osnovního vlákna. I při poklesu poptávky lze očekávat snížení stavu zásob na všech výrobních stupních.

Vývoj cen dlouhého vlákna v EU

Přes všechny problémy, které klasickou lnářskou výrobu v tradičních zemích v minulých letech provázely, zaručovaly předchozí sklizně pěstitelům přadného lnu i zpracovatelům lněného stonku slušný příjem z jednoho hektaru sklizňové plochy.

Nepříznivý cenový vývoj byl nastartován koncem roku 2003 výrazným poklesem cen dlouhého třeného vlákna a tento stav přetrvává i v dalších sezónách. Tolik potřebné oživení se nedostavilo ani v roce 2007. Pro lnářskou sklizeň s normální výtěžností je cena 1,50 EUR/kg dlouhého třeného lněného vlákna (s výjimkou vyložené jakostně znehodnocených partií) absolutně nejnižší základní cenou.

Úroveň cen z roku 2006 již nebylo možné dále akceptovat. Francouzská lnářská organizace CIPALIN proto převzala odpovědnost za obchody tíremských podniků ve Francii a stanovila, že bude omezeno zpracování sklizně z roku 2006 a ceny dlouhého vlákna z této sklizně se musí v závislosti na kvalitě pohybovat v rozpětí od 1,50 až 2,50 EUR/kg. K této iniciativě se připojili belgičtí a nizozemští lnáři. Cílem bylo zabránit dalšímu pokračování negativní cenové spirály v sortimentu dlouhého vlákna.

Očekávalo se, že důsledně dodržovaný prodej podle nových cen a relativně omezená nabídka přispějí k lepšímu cenovému vývoji v roce 2007. Z hodnocení sezóny 2006/2007 však vyplývá, že jediným zjištěným pozitivním jevem byla skutečnost, že se podařilo negativní cenovou spirálu zastavit. K určitému zlepšení cen však došlo teprve koncem listopadu 2007, kdy se konečně zvýšil objem obchodů a mírně vzrostly i ceny, a to zejména u materiálů ze sklizně roku 2006. Zvýšení cen je však stále nedostatečné a ceny nezajišťují rentabilitu. Výjimkou je obchod uskutečněný ve Francii v závěru roku 2007 s vláknem ze sklizně roku 2006 v cenách okolo 3 EUR/kg.

Negativním jevem v uvedeném období byl růst zásob základního lnářského materiálu během sezóny, který vedl přibližně k 20% poklesu produkce.

V průběhu posledních dvou kampaní v letech 2006 a 2007 se ceny v průměru zvýšily na 1,547 EUR/kg (tj. o 14,9 %) a objem odbytu celkem poklesl na 115 169 t (o 10,4 %). Během druhé poloviny uvedené sezóny poptávka poklesla o 15 %.

Na základě posledního nejnovějšího vývoje světového lnářského trhu dlouhého vlákna lze předpokládat, že tento trend bude pokračovat. V opačném případě by ekonomické problémy pěstitelů, zpracovatelů a výrobců vlákna vedly k radikálním strukturálním změnám ve lnářském sektoru. Dosavadní cena dlouhého vlákna v průměru nepřekračuje kritickou mez 1,50 EUR/kg.

K určitému zlepšení obchodních vztahů přispělo navázání dialogu s Čínou, která je dominantním odběratelem lnářské produkce.

Vývoj cen lněného dlouhého vlákna v Belgii a v ČR v roce 2006 – 2007

Období	Nízká jakost Tex 140 – 125 Standard 7 – 8			Střední jakost Tex 110 – 100 Standard 9 – 10		
	Belgie		ČR	Belgie		ČR
	EUR/kg	Kč/kg	Kč/kg	EUR/kg	Kč/kg	Kč/kg
4. čtvrtletí 2005	do 1,239	do 36,00	do 25	1,240 – 1,487	36,00 – 43,10	29-32
1. čtvrtletí 2006	do 1,239	do 35,50	do 22	1,239 – 1,487	35,50 – 42,50	
2. čtvrtletí 2006	do 1,239	do 35,30		1,239 – 1,487	35,30 – 42,40	
3. čtvrtletí 2006	do 1,239	do 35,10		1,239 – 1,487	35,10 – 42,10	
4. čtvrtletí 2006	do 1,500	do 41,10		1,500 – 1,850	41,20 – 50,95	
Rok 2007	do 1,200	do 32,98	do 22	do 1,500	41,22	do 30

Období	Lepší jakost Tex 92 Standard 11			Nejlepší jakost Tex 84 Standard 12		
	Belgie		ČR	Belgie		ČR
	EUR/kg	Kč/kg	Kč/kg	EUR/kg	Kč/kg	Kč/kg
4. čtvrtletí 2005	1,488 – 1,735	43,10 – 50,30	40 – 45	od 1,735	55,40	podle dohody
1. čtvrtletí 2006	1,488 – 1,735	42,53 – 49,60	42	od 1,735	od 49,60	
2. čtvrtletí 2006	1,488 – 1,735	42,40 – 49,40		od 1,735	od 49,40	
3. čtvrtletí 2006	1,488 – 1,735	42,10 – 49,20		od 1,735	od 49,20	
4. čtvrtletí 2006	1,850 – 2,100	50,80 – 57,70		od 2,100	od 57,70	
Rok 2007	neobchodovalo se	neobchodovalo se	neobchodovalo se	neobchodovalo se	neobchodovalo se	neobchodovalo se

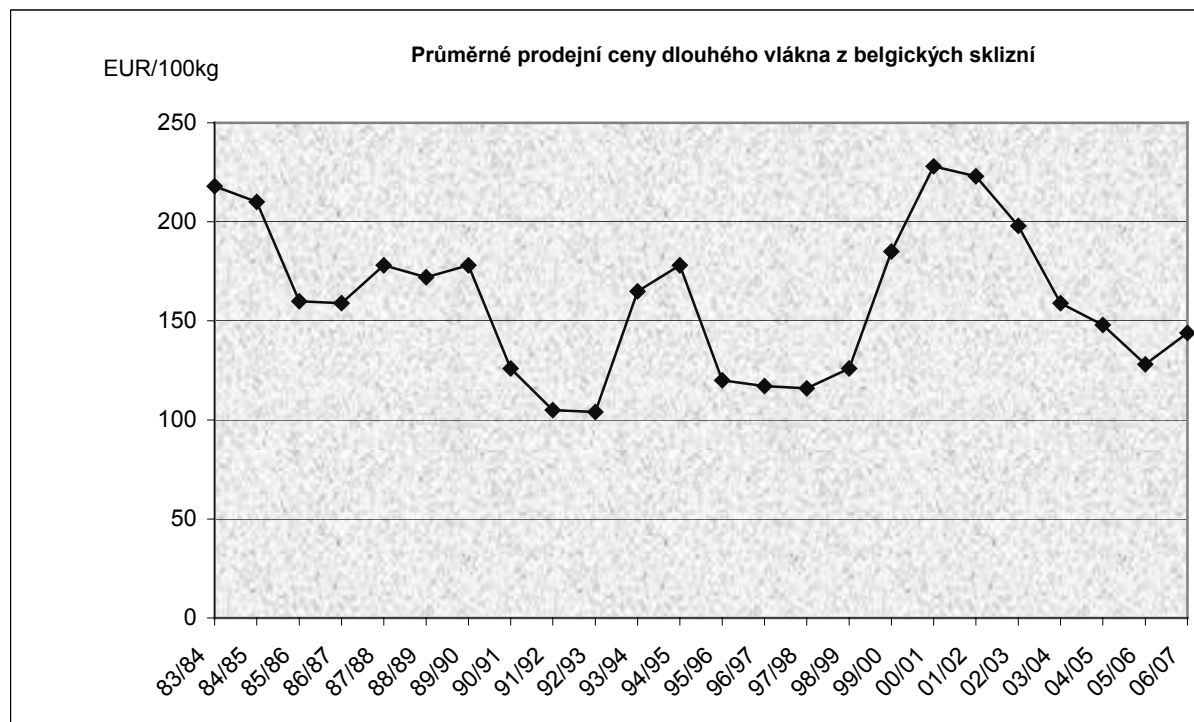
Pramen: *Vlas Berichten č. 1 až 26/06, Lnářský svaz ČR*

Poznámka: Přepočty kurzem platným ke konci příslušného čtvrtletí (rok 2006 – 28,595; 28,495; 28,330; 27,495) IV. čtvrtletí 2005 kurzem 29,005, rok 2007 kurzem ze 15. 10. 2007 – 27,485

Vývoj trhu dlouhého vlákna v EU

Z obchodního hlediska lze minulé období charakterizovat následovně:

- **Marketingový rok 2004/2005** – slabá dynamika prodeje, pokles zájmu o nižší kvality dlouhého vlákna, nabízené ceny tak nízké, že většina výrobců dávala přednost pozdržet materiál na zásobách a spekulovat s pozdějším zvýšením cen. Všeobecné zvýšení stavu zásob.
- **Marketingový rok 2005/2006** – ve třech klasických západních zemích bylo prodáno 128 554 t dlouhého vlákna při dosažené průměrné ceně 1,346 EUR/kg. Ve srovnání s předcházející prodejní sezónou to znamená nárůst o 4,5 % v objemu, ale pokles v ceně o 10,8 %. Podmínky prodeje dlouhého vlákna jsou však pro lnáře tak nepříznivé, že hrozí likvidace řady tradičních lnářských producentů.
- **Marketingový rok 2006/2007** – opatření přijatá tradičními lnářskými západoevropskými zeměmi k zastavení nepříznivého cenového vývoje se v závěru roku 2006 a ani v prvním čtvrtletí roku 2007 výrazně neprojevila.
- **Marketingový rok 2007/2008** - administrativní opatření ke zvládnutí nepříznivého stavu se jevila jako málo účinná. Teprve v závěru roku 2007 se situace na trhu změnila k lepšímu. U partií původem ze sklizně roku 2006 se zvyšování cen potvrzuje. Cenové narovnání zejména v sortimentu třeného vlákna je nedostatečné, nelze hovořit o cenách zajišťujících rentabilitu

Pramen: Vlas Berichten č. 2/03, č. 1 – 24/04, č. 1 – 24/05, 1-24/06, č. 18, 22/07

Vývoj trhu krátkého vlákna v EU

Sezónu 2006/2007 zahájil sektor pěstování a zpracování lnu ve třech tradičních západoevropských zemích se zásobami přibližně ve výši 35 700 t na bázi zušlechtěné koudelce, tj. o 12 % více v porovnání s předcházející sezónou. Mírné snižování osevních ploch, spojené s větší výdajností vlákna, znamenalo v roce 2006 sklizeň cca 55 000 t, což představovalo pokles ve výnosu o 37 % oproti roku 2005. Bez započtení zásob obchodu, zpracovatelského průmyslu a bez jakéhokoliv dovozu představovala v kampani 2006/2007 teoretická nabídka cca 90 500 t, tj. o 24 % více než v předchozím roce.

Skutečnost, že krátké lněné vlákno, na rozdíl od dlouhého vlákna, nachází snadněji uplatnění a odbytu na trhu, je především dána širokými možnostmi užití. Odbyt krátkého vlákna nemá výraznější problémy a oproti dlouhému vláknu se lépe rozvíjí. Je také méně závislý na čínské poptávce. Obchodní aktivity se zvyšují. Partie z nové sklizně 2007, které neměly odpovídající kvalitu pro využití v textilním průmyslu, nalézají uplatnění v papírenském průmyslu, v automobilovém průmyslu a pro výrobu zvukově a tepelně izolačních materiálů. Cenová úroveň těchto vláken je ve srovnání s krátkými vlákny pro textilní využití podstatně nižší. Protože se však v poslední době zvýšily i ceny ostatních konkurenčních surovin pro tyto oblasti užití, není pokles prodeje krátkých vláken v hodnotovém vyjádření tak výrazný. Dodávky krátkých vláken (brutto koudelí) do Číny ve srovnání s minulostí jsou stále relativně malé.

Vývoj cen krátkého vlákna

K pohybu cen došlo koncem května 2006. Nejnižší kvality koudelových materiálů se prodávaly za 0,112 EUR/kg, tj. zvýšení o 12 %. Průměrná hodnota u středních kvalit byla 0,143 EUR/kg, což bylo zvýšení cca o 15 %. Nejlepší kvality brutto koudelových materiálů dosáhly při prodeji průměrné hodnoty 0,174 EUR/kg, tj. zvýšení o 0,025 EUR/kg (17 %). Vyšší ceny koudelových materiálů nechtělo mnoho odběratelů zpočátku akceptovat, a proto poklesla do určité míry poptávka ze strany papíren a automobilového průmyslu.

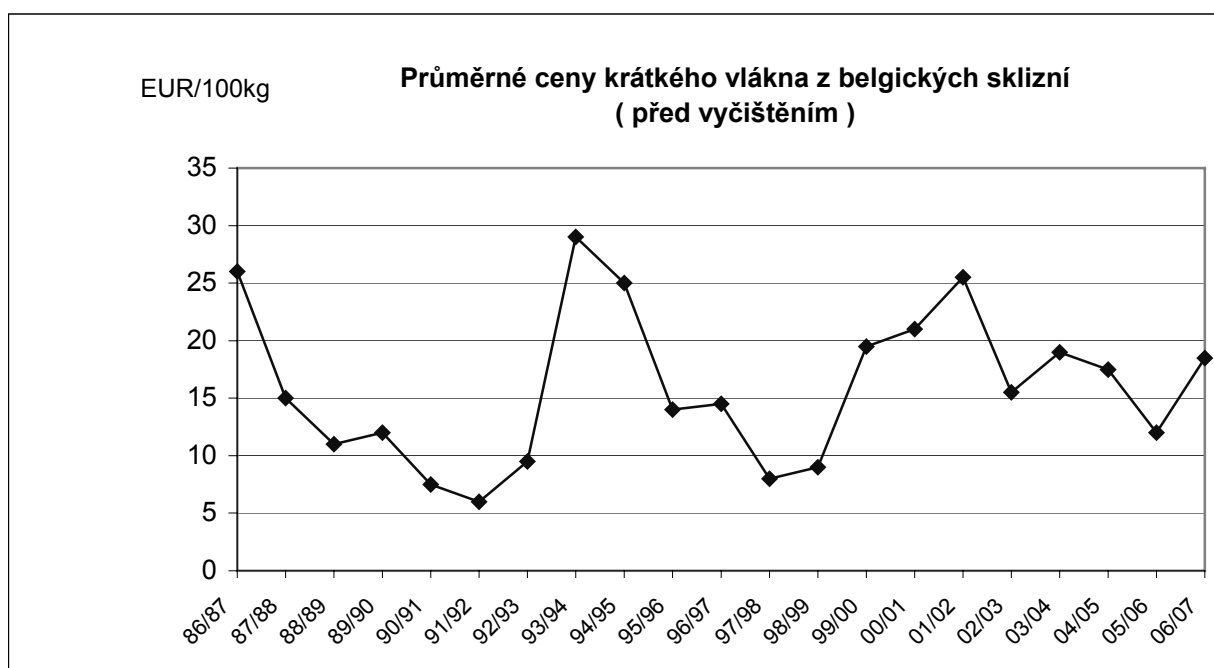
V březnu 2007 bylo zřejmé, že cenový propad skončil. V současné době nemá odbyt krátkého vlákna výraznější problémy a v protikladu s dlouhým vláknem se poměrně dobře rozvíjí. Obchodní aktivity jsou vysoké, ceny mají mírně rostoucí tendenci.

Prognóza cenového vývoje

V nedaleké budoucnosti se bude u krátkých vláken obchodní situace měnit. Netextilní sektory začaly uzavírat se západoevropským výrobcí krátkých lněných vláken termínované dlouhodobé kontrakty. Také čínští odběratelé začínají projevovat zájem o nákupy tohoto sortimentu.

Ze strany evropských přádelen je také větší poptávka po lepších kvalitách krátkých vláken. Největší zájem o dodávky projevují přádelny lnu s technologií na výrobu suchopředených přízí a mykárny, které připravují materiály pro česání.

Stále slabá pozice amerického dolaru vůči euru znamená nevýhodu pro evropské producenty i obchodníky.

Pramen :Vlas Berichten č. 20/05, č. 22,24/06, č. 23/07

PĚSTOVÁNÍ PŘADNÉHO LNU V ČR

Pěstování lnu má v ČR dlouholetou tradici. Především v podhorských a bramborářských výrobních oblastech představuje významnou tržní plodinu. Do roku 1990 se průměrná sklizňová plocha přadného lnu pohybovala nad úrovní 20 tis. ha. Od roku 1992, kdy byly v ČR zrušeny přímé podpory a pěstování se stalo ztrátové, plochy přadného lnu postupně klesaly až na 2 190 ha v roce 1997. Oživení zájmu pěstitelů o tuto plodinu opět nastalo po zavedení dotačního titulu na podporu pěstování přadného lnu. Od roku 1998 pěstební plocha postupně narůstala, v letech 2002 – 2004 se pohybovala na úrovni cca 5 – 6 tis. ha. V roce 2005 byl však zaznamenán pokles na 4 368 ha, který dále pokračuje. V roce 2006 bylo oseto přadným lnem 2 752 ha a v roce 2007 bylo oseto už jen 824 ha. Pokles osevních ploch úzce souvisí s nízkou cenovou úrovní lnářských surovin a ekonomikou produkce.

Rosený stonek přadného lnu je nepotravinářská zemědělská komodita, která neměla v minulosti problémy s odbytem. Naopak, z historie výroby a potřeby třeného vlákna vyplývá, že za příznivé tržní situace pro lněné zboží se cca polovina potřebného množství lněného vlákna k nám musela dovážet, a to i v té kvalitě, kterou můžeme získat ze stonků vypěstovaných v ČR.

Situace se však v posledních letech, ostatně jako i v jiných pěstitelských zemích, výrazně změnila. Plochy přadného lnu se snižují. Nejen lnářská výroba, ale celý textilní průmysl prochází krizí. Hlavní příčiny:

- pokles poptávky po tuzemském dlouhém vlákně v důsledku výrazné restrukturalizace tuzemského i evropského textilního průmyslu,
- konkurence dumpingových cen asijských výrobků,
- neodpovídající ceny lněných vláken v důsledku deformovaného světového trhu,
- nízká rentabilita pěstování lnu související mj. s vysokou rizikovostí a nízkou podporou pěstování lnu u nás,
- chybějící provozní kapitál u pěstitelů i zpracovatelů lnu.

Rozsah pěstování přadného lnu v ČR

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos rosených stonků (t/ha)	Sklizeň rosených stonků (t)
1980	24 412	24 144	3,47	83 770
1985	23 243	22 242	3,97	88 410
1990	21 425	20 913	3,90	81 575
1991	17 875	15 199	2,09	31 723
1992	9 858	9 333	2,45	22 857
1993	7 859	7 571	3,31	25 038
1994	11 047	10 118	2,68	27 118
1995	10 626 ¹⁾	9 966	3,44	34 300
1996	6 836 ¹⁾	5 899	3,10	18 272
1997	2 191	2 017	3,19	6 439
1998	4 744 ¹⁾	3 719	3,01	11 185
1999	7 315 ¹⁾	5 292	3,22	17 065
2000	8 484 ¹⁾	8 332	1,82	15 137
2001	6 977	6 560	2,70	17 687
2002	5 843	5 843	2,55	14 915
2003	5 684	5 683	2,18	12 387
2004	5 366	5 365	3,27	17 557
2005	4 499	4 499	2,99	13 474
2006	2 904	2 903	3,02	8 757
2007	705	704	2,65	1 868

Pramen: ČSÚ,

Poznámka: ¹⁾ osevní plochy zahrnují i plochy lnu olejného

Rozsah pěstování přadného lnu dle Lnářského svazu

Rok sklizně	Osevní plocha (ha)	Sklizňová plocha (ha)	Výnos rosených stonků (t/ha)	Sklizeň rosených stonků (t)
1900		29 343		
1950		29 800		
1960		38 925		95 912
1970		24 896		71 551
1980	24 412	24 144	3,47	83 770
1990	21 425	20 913	3,90	81 575
1991	17 875	15 199	2,09	31 723
1992	9 858	9 333	2,45	22 857
1993	7 859	7 571	3,31	25 060
1994	11 047	10 118	2,69	27 187
1995	10 200	9 966	3,44	34 300
1996	5 950	5 899	3,10	18 272
1997	2 092	2 017	3,19	6 439
1998	4 069	3 719	3,01	11 185
1999	5 348	5 232	3,34	17 484
2000	6 302	5 911	2,36	13 929
2001*	7 124	7 124	2,70	19 234
2002	5 885	5 825	2,73	15 271
2003	6 003	5 953	2,32	13 822
2004	5 499	5 499	3,60	19 290
2005	4 368	4 318	3,40	14 657
2006	2 752	2 752	3,30	9 000
2007	824	824	3,45	2 800
2008**	181			

Pramen: Lnářský svaz ČR podle průzkumu prováděného v tírnách

Poznámka: * Rosený stoněk z plochy 5 565 ha byl zpracován na dlouhé vlákno, z plochy 1 559 ha byla vyrobena pouze koudel

** predikce Lnářského svazu ČR

Rozdíly v plochách a výnosu stonku proti údajům ČSÚ jsou důsledkem odlišné metodiky sledování. Lnářský svaz ČR eviduje skutečně oseté a sklizené plochy a sklizený rosený stoněk podle uzavřených smluv mezi tírnami a pěstiteli lnu.

Množitelské plochy
přadného lnu

Porosty lnu ozimého,
odrůda Oliver

Zkoušky odrůd
přadného lnu

Trhání přadného lnu

Novošlechtění
olejného lnu

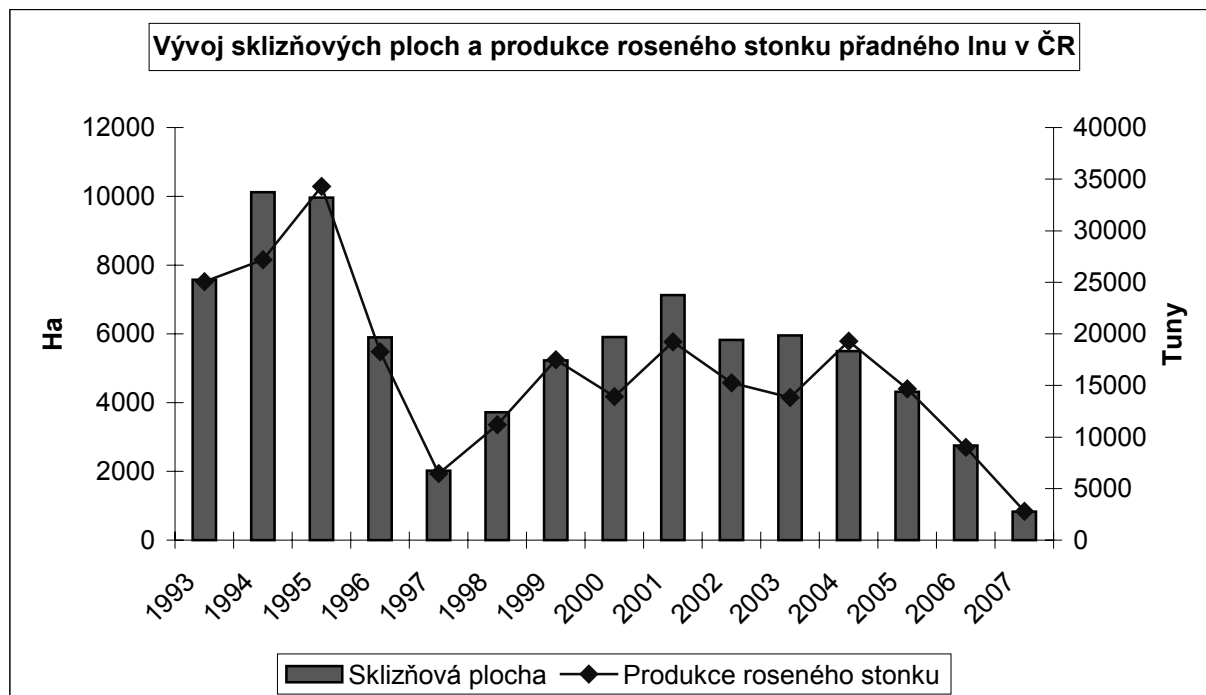
Zkoušky odrůd
olejného lnu

Porosty zralého
olejného lnu

Len okrasný

Pramen: Lnářský svaz ČR

Bilance produkce a užití rosených stonků v ČR

Ukazatel	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008*
Sklizňové plochy (ha)	5 825	5 953	5 499	4 318	2 752	824
Výnos rosených stonků (t/ha)	2,73	2,32	3,6	3,4	3,3	3,45
Sklizeň rosených stonků (t)	15 271	13 822	19 290	14 657	9 000	2 800
Počáteční zásoba (t)	-	-	2 540	2 380	6 300	0
Dovoz (t)	492	45	45	27	121	120
Vývoz (t)	1	69	65	59	660	550
Domácí spotřeba (t**)	16 030	13 813	19 430	10 705	14 761	2 370
Konečná zásoba (t)	-	-	2 380	6 300	0	0
Předpokládaná minimální potřeba (t**)	32 000	31 700	28 000	16 700	10 000	9 500

Pramen: ČSÚ, statistika zahraničního obchodu, Lnářský svaz ČR

Poznámka: * odhady, ** do roku 2003/2004 se uvádí odhad, protože se dosud tento údaj sledoval za kalendářní rok, - údaj se nesledoval

Průměrné roční ceny zemědělských výrobců roseného lněného stonku (Kč/t)

1995	1996	1997	1998	1999	*2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
4 197	3 696	3 222	3 510	4 100	3 317	2 546	4 218	4 119	4 545	2 790	2 633	1 850

Pramen: ČSÚ

Poznámka: *od roku 2000 údaje Lnářského svazu

Stručné zhodnocení lnářské sezóny 2007 v ČR

V roce 2007 bylo v České republice oseto přadným lnem jen 824 ha. Převažující část ploch zaujímaly odrůdy Jordán, Agatha, Venica a Tábor.

Po příznivém jaru byly kolísavé povětrnostní podmínky. V některých lokalitách bylo velké sucho, a to jsou nevhodné podmínky pro tvorbu vlákna. Trhání bylo zahájeno 15. července, do poloviny srpna bylo vytrháno cca 70 % ploch. Trhání bylo ukončeno do 31. srpna. Vzhledem k nedostatku srážek a nízké vzdušné vlhkosti probíhalo rosení pomalu, takže sklizeň roseného stonku začala až v první dekádě září a 80 % ploch bylo sklizeno do konce září. Po nástupu deštivého počasí byly zbývající plochy, většinou přeroseného stonku, sklizeny až k 10. říjnu.

Celkově byla sklizeň roku 2007 hodnocena jako průměrná až horší s předpokladem celkového výnosu vlákna do 1 015 kg/ha.

Přehled o hlavních výsledcích sezóny přadného lnu v ČR roku 2007

Osevní plocha	ha	824
Sklizňová plocha	ha	824
- z toho množitelské plochy	ha	
- tj. podíl množitelských ploch	%	
Produkce celkového množství rosených stonků	t	2 800
Průměrný výnos rosených stonků	t/ha	3,45
Průměrná realizační cena za 1 t roseného stonku	Kč	1 850
Celkový obsah vlákna ve stonku	%	28
Průměrný obsah dlouhého vlákna	%	13
Průměrný výnos semene	t/ha	0,5
Výroba vlákna ze sklizně 2007 celkem – předpoklad	t	910
Výroba dlouhého vlákna ze sklizně 2007 – předpoklad	t	410
Výroba krátkého vlákna ze sklizně 2007 – předpoklad	t	500
Poměr výroby dlouhého a krátkého vlákna		45 : 55
Produkce dlouhého vlákna na 1 ha	kg	450
Produkce krátkého vlákna na 1 ha	kg	565
Celková produkce uznaného osiva	t	

Pramen: Statistika Lnářského svazu ČR, ÚKZÚZ

Poznámka: * – předběžný údaj

Předpokládaný rozsah osevních ploch v roce 2008

Podle informací z tírenských podniků je v roce 2008 oseto přadným lnem 181 ha, což je absolutně nejnižší výměra v dlouhodobé historii pěstování této plodiny v ČR. V současné době je přadný len v ČR ohroženou plodinou a jeho pěstování je před zánikem. Rozhodujícím negativním zásahem bylo odpoutání podpor národních doplňkových plateb (TOP-UP) pro přadný len od produkce v roce 2007.

Další hlavní nepříznivé vlivy jsou:

- skokové zvýšení cen jiných rostlinných komodit (řepka, obilniny),
- podstatně nižší podpora pěstitelům lnu v ČR ve srovnání s pěstiteli v původních zemích EU 15,
- vliv dovozů asijských textilních výrobků na deformaci cenotvorby,
- nedocnění lnu jako domácího obnovitelného zdroje řady cenných surovin pro textilní i netextilní využití.

Vzcházení konopí

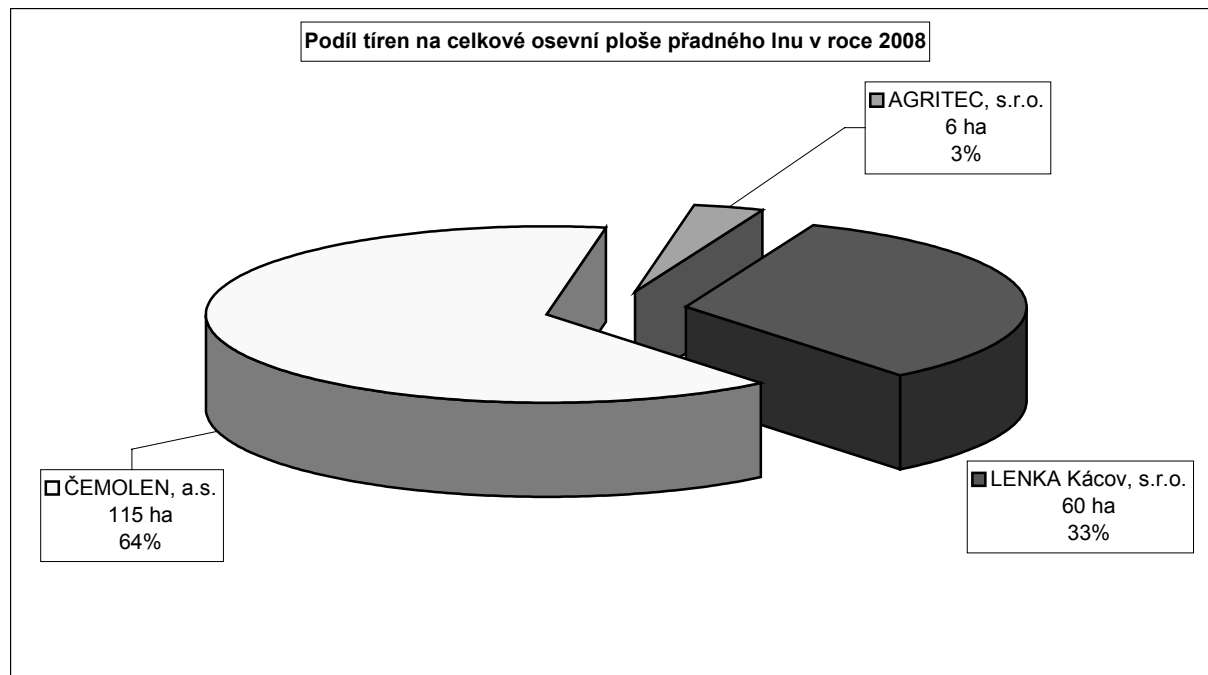
Porosty vzrostlého konopí

Sečení konopí

Bytové textilie ze lnu

Pramen: Lnářský svaz

Potřebný rozsah pěstování přádného lnu z hlediska plného zajištění požadavků zpracovatelského průmyslu na dlouhé vlákno

Rok		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Potřeba dlouhého vlákna	t/rok	4 300	4 540	4 820	3 290	2 504	1 350	600
Produkce dlouhého vlákna	t/ha	0,28	0,32	0,53	0,51	0,53	0,45	0,50
Výnos rosených stonků	t/ha	2,73	2,32	3,6	3,4	3,3	3,45	3,5
Potřebná osevní plocha lnu	ha	15 300	14 200	9 094	6 580	4 724	3 000	1 200
Skutečná osevní plocha lnu	ha	5 885	6 003	5 499	4 368	2 752	824	181

Pramen: Lnářský svaz ČR

Poznámka: *předpoklad

Pro plynulou výrobu je potřebné předzásobení zpracovatelských podniků z předchozí sklizně tzv. technologické zásoby. Pro nezbytné předzásobení surovinou na všech výrobních stupních je rozsah pěstování přádného lnu a produkce roseného stonku stále více nedostačující.

TÍRENSKÉ ZPRACOVÁNÍ LNU V ČR

Zpracovatelské kapacity pro přadný len v ČR v roce 2007

Lnářský podnik	Strojní vybavení	Reálná roční zpracovatelská kapacita RS	Zpracovaný RS v kal. roce	Podíl tíren na produkci RS	Využití tíren. kapacit
		t	t	%	%
AGRITEC Šumperk	1 dvouseková turbína	2 000	12	0,20	0,60
ČEMOLEN Humpolec	2 dvousekové turbíny	5 600	3 288	53,90	58,71
LENKA Kácov	1 dvouseková turbína	5 000	2 800	45,90	56,00
Celkem		12 600	6 100	100,00	48,41

Pramen: Statistika Lnářského svazu ČR

Poznámka: RS – rosený stonek

Podle údajů Lnářského svazu ČR v roce 2006 ukončili zpracování stonku tyto zpracovatelé: Opavlen, Odetka, Sázavolen a od 1. 10. 2006 Moravolen. V roce 2007 došlo k dalšímu snížení tírenských zpracovatelských kapacit snížením počtu provozovaných turbín v Čemolenu Humpolec na 2, v Lence Kácov na 1 a uzavřením provozu Texlen Radvanice.

V roce 2008 se situace ve zpracování lnu pravděpodobně dále změní takto:

- smlouvy s pěstiteli uzavřely tírny AGRITEC Šumperk, ČEMOLEN Humpolec a LENKA Kácov,
- k dispozici bude volná zpracovatelská kapacita do 10 tis. t roseného stonku.

Výroba lněných vláken v ČR (kalendářní rok)

Rok	Lněná vlákna celkem (t)	Dlouhé vlákno (t)	Krátké vlákno (t)	Poměr dlouhého vlákna a krátkého vlákna
1991	16 862	7 484	9 387	44 : 56
1992	11 019	4 857	6 162	44 : 56
1993	9 400	4 130	5 270	44 : 56
1994	8 800	3 980	4 820	45 : 55
1995	11 100	4 650	6 450	42 : 58
1996	7 200	2 800	4 400	40 : 60
1997	1 798	708	1 090	40 : 60
1998	3 088	1 235	1 853	40 : 60
1999	4 895	2 098	2 797	42 : 58
2000	4 896	2 235	2 661	45 : 55
2001	4 737	1 596	3 141	34 : 66
2002	5 333	1 598	3 735	30 : 70
2003	4 692	1 751	2 941	37 : 63
2004	4 637	1 889	2 748	41 : 59
2005	4 380	2 300	2 080	52 : 48
2006	4 744	2 081	2 633	44 : 56
2007	1 250	550	700	44 : 56

Pramen: Lnářský svaz ČR

Zpracování roseného stonku tírnami v ČR (kalendářní rok)

Rok	Množství roseného stonku (t)	Průměrná výdajnost dlouhého vlákna v tírně (%)	Skutečná výroba dlouhého vlákna (t)
1998	12 351	10,0	1 235
1999	17 484	12,0	2 098
2000	16 811	13,3	2 235
2001	18 526	8,6	1 596
2002	17 508	9,2	1 598
2003	15 161	11,6	1 751
2004	13 113	14,3	1 889
2005	13 407	17,1	2 300
2006	13 272	15,7	2 081
2007	3 620	15,2	550

Pramen: Lnářský svaz ČR

POŽADAVKY TEXTILNÍHO PRŮMYSLU A BILANCE PRODUKCE A UŽITÍ VLÁKNA

Požadavky textilního průmyslu na dlouhé a krátké lněné vlákno v ČR (t)

Ukazatel	Dlouhé vlákno		Krátké vlákno		Vochlované dlouhé vlákno		Vochlované krátké vlákno	
	(třený len)		(tírenská koudel)		(vochlovaný len)		(vochlovaná koudel)	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Z domácí produkce	1 340	410	1 195	560	130	-	257	290
Z dovozu	500	300	0	0	270	400	157	950
Celkem	1 840	710	1 195	560	400	440	414	1 240

Pramen: Statistika Lnářského svazu ČR podle sdělení přádelen lnu v ČR

Výroba lněných přízí ve lnářských přádelnách v ČR (t)

Ukazatel	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006*	2007*
Příze lenky	2 484	1 461	1 922	1 890	1 830	2 405	1 760	1 835	1 652	1 786	1 326	1 320	553
Příze koudelky	3 479	2 157	2 159	1 960	2 683	2 754	2 520	2 299	2 242	2 234	2 354	1 880	1 225
Celkem	5 963	3 618	4 081	3 850	4 513	5 159	4 290	4 030	3 894	4 020	3 680	3 200	1 778

Pramen: Lnářský svaz ČR, ATOK, Resortní statistické zjišťování MPO

Poznámka: * – předpoklad Lnářského svazu ČR, (změnil se počet přádelen a údaje nejsou dostupné dle zákona na ochranu individuálních dat)

Bilance produkce a užití dlouhého vlákna v ČR (t)

Ukazatel	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Počáteční zásoba		1 261	21	801	491	154	423	504
Změna provozní zásoby	+12							
Výroba dlouhého vlákna	2 235	1 591	1 598	1 750	1 889	2 300	2 081	550
Dovoz dlouhého vlákna	2 221	2 198	2 102	1 733	2 093	977	378	300
Dovoz vochl. vlákna*	1 237	1 006	1 374	821	430	719	847	640
Celková nabídka	5 705	6 056	5 095	5 105	4 903	4 150	3 729	1 994
Tuzemské spotřeba	4 444	5 969	4 273	4 540	4 749	3 428	2 504	1 350
Vývoz dlouhého vlákna	0	66	21	74	0	299	721	605
Konečné zásoby	1 261	21	801	491	154	423	504	39

Pramen: Statistika zahraničního obchodu, Lnářský svaz ČR

Poznámka: * dovoz vochlovaného vlákna přepočteného na třené vlákno

Celková spotřeba třeného a vochlovaného lnu v roce 2007 odpovídá v přepočtu množství:

- třeného lnu z tuzemska celkem ... 410 t
- třeného lnu z dovozu celkem ... 940 t
- **třeného lnu celkem ... 1 350 t**

V přádelnách se užívá třený len po procesu vochlování. Pro získání hmotnostní jednotky vochlovaného vlákna je zapotřebí 1,66 násobek třeného vlákna.

CENOVÝ VÝVOJ

Ceny dlouhého vlákna reagují na vývoj nabídky a poptávky v ČR, na aktuální situaci na burze v Kortrijku a na otevření trhu východoasijským zemím.

Nízká úroveň cen lněných vláken měla vliv na snížení průměrné ceny roseného stonku, a to z 4 545 Kč/t v roce 2004 na 2 790 Kč/t v roce 2005, na 2 633 Kč/t v roce 2006 a na pouhých 1 850 Kč/t v roce 2007.

Průměrné ceny dlouhého vlákna v ČR (Kč/kg)

Třené vlákno	Standard	Tex	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nízká jakost	7 – 8	140 – 125	40	46	39	32	25	22	22
Střední jakost	9 – 10	110 – 100	57	55	54	42	33	29	30
Lepší jakost	11	92	68	62	65	50	45	42	-
Nejlepší jakost	12	84 a lepší	70	72	73	-	-	-	-

Pramen: Lnářský svaz ČR

Situace v prodeji dlouhého vlákna se u nás nezlepšuje. Naopak vzhledem k dalšímu snižování kapacit přádelen nejen u nás, ale i v Evropě, se odbytové možnosti dlouhého vlákna dále zhoršují. Tkalcovny nakupují levné lněné příze z Číny a Egypta. V letech 2006 – 2008 probíhá restrukturalizace a restrikce lnářských textilních podniků. Odbyt dlouhého vlákna mimo ČR se obtížně realizuje a pokud ano, tak za nerentabilní ceny.

Průměrné ceny krátkého vlákna v ČR (Kč/kg)

Krátké vlákno	Standard	Tex	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Nízká jakost	2	500	12,5	10,0	do 10	-	8 – 10	8 – 9
Střední jakost	3	330	14,0	11,5	9 – 11,50	do 10	10	10 – 13
Lepší jakost	4	250	16,0	14,0	12 – 14	10 – 12	11	10 – 13
Nejlepší jakost	6 – 8	165 – 125	17 – 20	15 – 20	13 – 16	12 – 17	-	-

Pramen: Lnářský svaz ČR

Odbyt tuzemských krátkých vláken pro papírny je nestabilní a je ovlivněný nabídkami ze zahraničí. O kvalitní krátké vlákno pro přádelny je trvalý zájem.

ZAHRANIČNÍ OBCHOD

Dovoz lnu a lněných surovin do ČR se v roce 2007 snížil o 14 % oproti předchozímu roku na celkový objem 3 621 t. K největším dodavatelům náležela Belgie (1 689 t) a Francie (876 t), dále rovněž Litva (772 t), Nizozemsko (87 t), Polsko (86 t) a USA (34 t).

Dovoz lnu a lněných surovin bez rozlišení celního režimu (t)

KN kód	Název zboží	Dovoz							
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
5301 10 00	Len surový nebo máčený	377,0	270,8	305,1	25,5	60,6	41,2	120,5	41,5
5301 21 00	Len lánaný nebo třený	2 198,4	2 101,8	1 732,4	2 093,4	977,6	378,5	370,5	72,3
5301 29 00	Len v ochlovaný	606,2	847,8	494,9	1 227,5	736,1	510,3	589,5	110,8
5301 30 10	Lněná koudel	2 433,5	4 198,5	6 665,2	7 172,0	4 939,0	3 286,9	2 540,5	864,6
5301 30 90	Lněný odpad	0,0	13,2	25,0	5,2	5,0	0	0	0
5301	Celkem	5 615,1	7 432,2	9 222,5	10 523,6	6 718,3	4 216,9	3 621,0	1 089,2

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 31. 3. 2008

údaje o dovozu od 1. 5. 2004 zahrnují i vnitřní obchod v rámci EU

Vývoz lnu a lněných surovin se meziročně zvýšil o 27,3 % a dosáhl tak objemu 2 534 t. Největší objemy směřovaly do Polska (1 556 t), Belgie (699 t), Litvy (246 t), dále následovala Francie a Slovensko.

Vývoz lnu a lněných surovin bez rozlišení celního režimu (t)

KN kód	Název zboží	Vývoz							
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
5301 10 00	Len surový nebo máčený	5,2	2,0	4,9	125,4	60,6	101,0	972,7	0
5301 21 00	Len lánaný nebo třený	66,1	20,8	73,6	0,0	298,4	720,9	583,6	0
5301 29 00	Len v ochlovaný	88,6	129,3	9,2	8,1	1,3	4,8	28,1	0,2
5301 30 10	Lněná koudel	1 282,6	328,5	211,6	1 334,1	25,6	235,1	368,3	0
5301 30 90	Lněný odpad	777,2	961,2	901,8	2 350,8	1 017,6	928,1	581,0	154,1
5301	Celkem	2 219,7	1 442,1	1 201,2	3 818,4	1 403,4	1 989,9	2 533,7	154,3

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 31. 3. 2008

údaje o vývozu od 1. 5. 2004 zahrnují i vnitřní obchod v rámci EU

Dovoz vybraných výrobků ze lnu (tis. Kč)

KN kód	Název zboží	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
5306	Příze lněná	54 691	123 285	177 190	154 165	117 462	148 778	20 976
5309	Tkaniny lněné	245 287	202 558	224 521	206 977	199 315	116 428	16 177
5801 90 10	Tkaniny vlasové, žinylkové ze lnu	47	769	1 459	657	886	365	148
5905 00 30	Tapety ze lnu ostatní ne z nití rovnoběžně uložených	1	0	376	0	37	69	0
6106 90 50	Halenky, košile dámské, dívčí ze lnu, ramie pletené, háčkové	123	478	234	463	987	3 217	1 980
6110 90 10	Pulovry, svetry, vesty apod. ze lnu, ramie pletené, háčkové	3 857	6 920	7 874	8 406	17 009	18 946	8 875
6205 90 10	Košile pánské, chlapecké ze lnu, ramie	4 188	6 682	13 562	18 048	20 316	40 822	23 899
6206 90 10	Halenky košile dámské, dívčí ze lnu, ramie	7 810	12 619	34 368	35 654	32 292	36 857	12 665
6302 29 10	Prádlo ložní potisknuté ze lnu, ramie	3	23	0	4	55	634	5
6302 31 10	Prádlo ložní nepotisknuté ze směsi bavlna – len	1 522	1 369	3 955	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena
6302 39 10 6302 3920 ¹⁾	Prádlo ložní nepotisknuté ze lnu	49	25	30	14	6	2	362
6302 51 10	Prádlo stolní ze směsi bavlna – len	10 251	3 825	9 004	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena
6302 52 00 6302 59 10 ²⁾	Prádlo stolní ze lnu, ostatní	3 498	392	223	3 755	2 404	2 065	590
6302 91 10	Prádlo toaletní, kuchyňské ze směsi bavlna – len	2 339	2 804	1 944	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena
6302 92 00 6302 99 10 ²⁾	Prádlo toaletní, kuchyňské ze lnu	355	134	501	803	1 601	1 606	331
6304 19 30	Přehozy lůžkové ze lnu nebo ramie, ne pletené, háčkové	0	0	15	4	2	6	0
	Celkem	334 021	361 883	475 256	488 950	392 372	369 801	86 008

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 31. 3. 2008, ¹⁾ KN kód od r. 2005; ²⁾ KN kód od r. 2007
údaje o dovozu od 1. 5. 2004 zahrnují i vnitřní obchod v rámci EU

Vývoz vybraných výrobků ze lnu (tis. Kč)

KN kód	Název zboží	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
5306	Příze lněná	256 366	305 603	309 995	154 165	169 234	111 019	22 668
5309	Tkaniny lněné	877 176	834 821	916 929	765 423	631 190	431 048	77 958
5801 90 10	Tkaniny vlasové, žinylkové ze lnu	0	663	1 526	654	885	95	133
5905 00 30	Tapety ze lnu ostatní ne z nití rovnoběžně uložených	0	0	0	0	0	0	0
6106 90 50	Halenky, košile dámské, dívčí ze lnu, ramie pletené, háčkované	96	43	1 515	72	36	1 291	218
6110 90 10	Pulovry, svetry, vesty apod. ze lnu, ramie pletené, háčkované	612	488	4 767	1 052	5 070	10 019	3 340
6205 90 10	Košile pánské, chlapecké ze lnu, ramie	18 267	24 593	29 481	16 690	18 315	48 313	20 883
6206 90 10	Halenky košile dámské, dívčí ze lnu, ramie	72 445	60 257	97 385	61 300	36 292	64 833	17 653
6302 29 10	Prádlo ložní potisknuté ze lnu, ramie	228	62	807	436	312	198	0
6302 31 10	Prádlo ložní nepotisknuté ze směsi bavlna – len	1 871	2 317	5 221	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena
6302 39 10 6302 3920 ¹⁾	Prádlo ložní nepotisknuté ze lnu	2 860	3 043	6 399	2 375	2 639	2 112	130
6302 51 10	Prádlo stolní ze směsi bavlna – len	39 027	28 581	13 751	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena
6302 52 00 6302 59 10 ²⁾	Prádlo stolní ze lnu, ostatní	37 459	26 932	18 647	19 433	19 826	11 538	3 045
6302 91 10	Prádlo toaletní, kuchyňské ze směsi bavlna – len	78 752	36 938	52 353	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena	položka zrušena
6302 92 00 6302 99 10 ²⁾	Prádlo toaletní, kuchyňské ze lnu	27 158	58 425	33 443	55 898	51 309	32 247	3 616
6304 19 30	Přehozy lůžkové ze lnu nebo ramie, ne pletené, háčkované	22	2	18	2	0	0	0
	Celkem	1 412 339	1 382 768	1 492 237	1 077 500	935 108	712 714	149 641
	SALDO	+1 078 318	+1 020 885	+1 016 981	+588 550	+542 736	+342 913	+63 633

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 31. 3. 2008, ¹⁾ KN kód od r. 2005; ²⁾ KN kód od r. 2007
údaje o vývozu od 1. 5. 2004 zahrnují i vnitřní obchod v rámci EU

PĚSTOVÁNÍ LNU OLEJNÉHO

Pěstování lnu olejného ve světě a v zemích EU

Podle statistiky FAO světová produkce lněného semene zaznamenala v posledních letech mírně klesající tendenci při zvyšující se ploše. Mezi země s největší osevní plochou patřily Čína, Belgie, Francie a Velká Británie. Produkce EU 25 se na celkové světové produkci lnu olejného podílí pouze 6,6 %. Česká republika se v roce 2005 podílela 0,35 % na světové produkci a 5,32 % na produkci EU 25. Údaje za rok 2006 nejsou v uvedeném pramenu k dispozici.

Přehled o světových pěstebních plochách a produkci lnu olejného

Ukazatel	2004		2005	
	Plocha (ha)	Produkce (t)	Plocha (ha)	Produkce (t)
Svět celkem	2 383 122	2 030 607	3 146 438	2 710 986
Z toho: - Čína	400 000	470 000	570 000	475 000
EU 25	160 961	138 531	191 608	179 189
- Belgie	21 000	18 300	18 943	16 480
- Dánsko	120	40	120	40
- Francie	70 000	50 000	80 000	54 200
- Německo	10 000	10 000	13 000	13 000
- Itálie	3 000	2 000	3 500	2 500
- Nizozemsko	4 500	4 000	4 500	5 300
- Španělsko	11 145	3 800	12 000	3 800
- Švédsko	5 702	8 000	10 000	17 000
- Velká Británie	17 000	30 000	33 000	58 000
- Kanada	528 100	516 000	811 400	1 035 300

Pramen: FAOSTAT

Pěstování lnu olejného v ČR

V roce 2004 se snížila plocha pro pěstování olejného lnu na cca 40 % výměry roku 2003 vlivem ukončení podpory pro jeho pěstování. Díky vyššímu hektarovému výnosu semene ale celková produkce poklesla pouze na 64 % produkce roku 2003. V roce 2005, při snižování ploch jiných tržních plodin, došlo k opětovnému výraznému zvýšení ploch olejného lnu na 7 335 ha. V roce 2006 se plochy mírně meziročně zvýšily (o 7,3 %) na celkových 7 869 ha.

Zhodnocení sezóny roku 2007

Vzhledem k zvýšenému nárůstu osetých ploch v roce 2006 došlo v roce 2007 k poklesu realizační výkupní ceny za semeno a následkem toho došlo k poklesu osetých ploch na 2 640 ha.

Plochy byly osety především odrůdami Lola a Flanders. V roce 2007 byly rovněž zasety odrůdy Amon, Jantar, Biltstar, Baladin, Oural, Bajkal, Recital, Alaska a Astral.

Po mimořádně teplé a srážkově nedostatečné zimě přišel velmi suchý a slunečný duben s pouhými 10 % srážkového průměru a 180 % slunečního svitu dlouhodobého průměru.

Plochy olejného lnu byly v roce 2007 zasety na celém území velmi časně v počátku měsíce dubna, ale na některých lokalitách i koncem měsíce března. Nevýhodou předosevní přípravy byla horší zpracovatelnost půdy po velmi mírné zimě. Setí proběhlo bez komplikací a přes nepříznivé klimatické podmínky předjaří a jara (sucho, teplo) byly porosty olejného lnu téměř vyrovnané a bez větších výkyvů. Vláhový deficit ovlivňoval fázi rychlého růstu olejného lnu, jeho přírůstky nadzemní hmoty byly na některých lokalitách minimální. Vlivem vysokých teplot byl signalizován vysoký výskyt dřepčků (lnového a pryšcového). Nedostatek vláhy, ale hlavně její nerovnoměrný přísun, způsobil

nedostatečnou účinnost herbicidních ošetření a dále pak snížení hektarových výnosů až na 0,66 t/ha semene. Výnosy semene olejného lnu byly v loňském roce nejnižší za celé období jeho pěstování v ČR.

Předpoklad pro sezónu roku 2008

Vzhledem k velmi teplému a suchému průběhu klimatických podmínek měsíce února a stejně tak počátku měsíce března byly plochy olejného lnu na některých lokalitách osety již v druhé polovině měsíce března. Po ochlazení na konci měsíce března a nadprůměrných dešťových a sněhových srážkách (130 % dlouhodobého srážkového průměru) byly ostatní plochy zasety až v polovině měsíce dubna. Osevní plocha olejného lnu je odhadována na 2 500 ha. Předpokládá se, že bude dosaženo průměrného výnosu 1,2 t/ha lněného semene.

Vývoj sklizňových ploch, hektarových výnosů a celkové produkce lnu olejného v ČR

Rok	Sklizňová plocha (ha)	Hektarový výnos (t/ha)	Celková produkce (t)
1990	606	1,77	1 073
1991	4 600	1,47	6 762
1992	1 080	1,50	1 620
1993	780	1,58	1 232
1994	1 072	1,27	1 361
1995	752	1,30	978
1996	407	1,36	553
1997	312	1,21	377
1998	646	1,40	904
1999	2 251	1,57	3 535
2000	1 700	1,35	2 295
2001	3 045	0,85	2 603
2002	2 548	1,31	3 337
2003*	5 345	0,91	4 848
2004*	2 154	1,45	3 119
2005*	7 335	1,21	8 851
2006*	7 869	1,02	7 990
2007*	2 642	0,66	1 742

Pramen: Agritec Šumperk, * ČSÚ

Vývoj sklizňových ploch olejného lnu v ČR podle krajů

	2003	2004	2005	2006	2007
Hl. m. Praha	0	0	0	0	0
Středočeský	538	249	1 348	1 347	331
Jihočeský	354	4	39	71	123
Plzeňský	266	36	163	233	34
Karlovarský	92	281	375	183	144
Ústecký	198	170	1 316	1 589	349
Liberecký	20	89	89	134	49
Královéhradecký	94	101	270	349	5
Pardubický	248	114	717	514	211
Vysočina	602	232	670	589	186
Jihomoravský	1 216	288	582	815	354
Olomoucký	775	281	729	610	378
Zlínský	899	277	914	1 251	352
Moravskoslezský	43	31	123	184	126

Pramen: ČSÚ

Při hodnocení osevů podle jednotlivých krajů je patrné, že největší pěstební plochy olejného lnu se v letech 2003 – 2007 nacházely v kraji Středočeském, Ústeckém, Zlínském, Jihomoravském a Olomouckém. Tyto oblasti jsou vhodné pro pěstování olejného lnu a plně odpovídají jeho pěstební podmínkám. V letech s větším rozsahem osevaných ploch se pěstování této plodiny rozšiřuje i do vyšších oblastí kolem 500 m, například do lokalit kraje Vysočina. Jak ukazují výsledky pěstování i tam je možné dosáhnout velmi dobrých a kvalitních výnosů za předpokladu příznivého průběhu počasí. Plnohodnotná sklizeň nemusí být pravidlem, jak dokazují výnosy roku 2007. Dalšími problematickými oblastmi jsou lokality kraje Karlovarského, Libereckého a Plzeňského, kde se nedaří dosáhnout vyšších výnosů semene.

Průměrné ceny zemědělských výrobců lněného semene (Kč/t)

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
8 717	8 524	7 182	9 823	12 226	12 997	10 515	9 972

Pramen: ČSÚ

Průměrné ceny zemědělských výrobců lněného semene podle směrů užití (Kč/t)

Využití	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Technické a krmivářské	7 500	7 000	8 000	5 000	7 800	9 600	5 000	9 000
Potravinářské	12 500	12 000	15 000	14 300	14 000	16 000	12 000	13 000

Pramen: Agritec Šumperk

Zahraniční obchod

Po velmi výrazném poklesu dovozu lněného semene v roce 2006 vzrostl v roce 2007 jeho dovoz na 869 t. Mezi největší dodavatele lněného semene na technické zpracování se zařadilo Slovensko (521 t), Německo (137 t), Kanada (104 t), dále pak Rakousko, Ukrajina a Francie.

Vývoz lněného semene v roce 2007 výrazně meziročně vzrostl (o 50 %) na 4 403 t. Největší dodávky směřovaly do Polska (1 621 t) a Německa (1 453 t), Rakouska (465 t), Itálie (421 t) a Švýcarska (125 t).

Zahraniční obchod s lněným semenem bez rozlišení celního režimu (t)

(KN 1204 00 10, 1204 00 90)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Dovoz	356,2	375,6	526,8	315,7	929,4	258,4	868,8	549,1
Vývoz	2 526,3	2 187,3	4 136,4	3 302,3	4 197,7	2 932,0	4 402,7	572,8
Saldo	+2 170,0	+1 811,7	+3 609,6	+2 986,6	+3 268,3	+2 673,6	+3 533,9	+23,7

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 31. 3. 2008

údaje od 1. 5. 2004 zahrnují i vnitřní obchod v rámci EU

Zahraniční obchod s lněným olejem bez rozlišení celního režimu (t)

(KN 1515 11 00, 1515 19 10, 1515 19 90)

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
Dovoz	1 712,4	1 515,7	1 767,9	2 390,0	1 783,5	961,0	939,4	201,2
Vývoz	407,6	224,8	29,3	176,2	87,4	11,8	8,3	0,7
Saldo	-1 304,8	-1 290,9	-1 738,7	-2 213,8	-1 696,1	-949,2	-931,1	-200,5

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 31. 3. 2008

údaje od 1. 5. 2004 zahrnují i vnitřní obchod v rámci EU

Dostatečná nabídka tuzemského lněného semene a existence domácích zpracovatelských kapacit evokují otázku, zda jsou dovozy lněného oleje nutné.

PĚSTOVÁNÍ KONOPÍ SETÉHO

Pěstitelská plocha konopí setého států EU 27 se pohybuje do 15 tis. ha. Hlavními producenty jsou zejména Francie, Německo, Česká republika a Polsko. K navýšení osevních ploch došlo v roce 2007 ve Francii, Švédsku, v České republice a v Polsku, v menší míře v Itálii. Naproti tomu konopí se přestalo pěstovat ve Španělsku, Velké Británii a Maďarsku, jeho pěstování se omezilo v Německu a Finsku. Z nových zemí EU 27 se konopí pěstuje v Rumunsku. Dalšími evropskými zeměmi pěstujícími konopí pro vlákno jsou především Rusko a Ukrajina. V ostatních zemích se pěstuje konopí v nepatrném rozsahu a zcela okrajově.

I když osevní plochy poklesly v posledních třech letech pod 15 tis. ha, předpokládá se zvýšení objemu produkce vlákna v této komoditě.

Podle studie NOVA – Institutu v Německu, který se zabýval obchodními a cenovými poměry v sektoru přírodních vláken, se náklady na výrobu konopného stonku pohybují v rozmezí 724 – 836 EUR/t při výnosech stonku 6 – 8 t/ha. Je zde také uváděna maximální cena konopného vlákna ve výši 450 EUR/t.

U konopářských produktů se v posledních letech projevují tendence k růstu cen. Ceny materiálů pro papírny vzrostly přibližně o 15 %, ceny netříděného a nečištěného pazdeří vzrostly o 25 %.

Předpokládá se, že výhledově vzrostou zemědělské výrobní náklady až o 40 %, a ceny konopného pazdeří porostou jen velmi málo, neboť musí být v relaci s cenami konkurenčních výrobků. Větší růst cen lze očekávat u konopného vlákna v rozmezí 20 – 25 % v sortimentu odpovídajícím kvalitativně materiálům pro výrobu rouna.

Pěstování konopí setého v zemích EU

(pěstitelské plochy, na které byly uzavřeny smlouvy se zpracovateli)

Země	Osevní plocha v ha		
	2005/06	2006/07	2007/08
Belgie	0	0	0
Česká republika	158	1 086	1 530
Dánsko	39	1	44
Německo	1 985	1 233	824
Estonsko	-	0	0
Španělsko	853	3	0
Francie	9 315	7 303	8 800
Itálie	157	236	404
Litva	-	0	0
Lotyšsko	-	0	0
Maďarsko	277	198	0
Nizozemsko	49	16	118
Rakousko	342	546	500
Polsko	129	762	1 081
Portugalsko	0	0	0
Slovensko	0	0	0
Finsko	0	75	5
Slovinsko	0	0	0
Velká Británie	1 274	1 671	0
Švédsko	0	0	820
Rumunsko	-	-	73
Celkem	14 577	13 130	14 199

Pramen : Informace Komise EU pro len a konopí ze dne 30. 1. 2008

Konkrétní statistiky evropského trhu s konopným vláknem z hlediska objemu, kvality a ceny nejsou oficiálně sledovány a zveřejňovány. Oficiálně jsou sledovány pouze osevní plochy a sklizená množství konopných stonků. Zpracovaný konopný stonek v první zpracovatelské operaci, tj. konopné vlákno a pazdeří, je obvykle evidován jako polotovár a údaje o výdajnosti, kvalitě, užití, cenách a zákaznících jsou chráněny a pokládány za podniková tajemství.

Od roku 2004 je v oběhu nová odrůda Santhica 27, která má vysoký obsah vlákna (o 4 % vyšší než u předchozích odrůd) a nulový obsah THC. Uvažuje se proto o revizi seznamu povolených odrůd konopí setého s nízkým obsahem THC. Pěstitelé by se měli zapojit do projektu odlišení jednotlivých odrůd v závislosti na užití konopné suroviny. Tento projekt má mimo jiné přispět ke zlepšení odbytu konopného vlákna pro výrobu tkanin se speciálním posláním (zejména v Itálii).

V zemích EU je pěstování konopí setého podporováno a konopné materiály jsou mezi spotřebiteli propagovány. Je zde také tendence nahrazovat ve větší míře umělá vlákna, jejichž likvidace je z hlediska životního prostředí stále více problematická.

Růst osevních ploch konopí setého je přes význam této suroviny velmi pomalý. Přitom perspektivy užití konopných vláken jsou velmi slibné a v posledních letech se této problematice věnují různé výzkumné instituce. Řeší se optimalizace výroby, vyhodnocují se užité vlastnosti, probíhá praktické ověřování speciálních izolačních panelů pro užití ve stavebnictví, automobilovém průmyslu a při výrobě výrobků z plastických hmot.

Trvalým problémem je dostupnost a serióznost informací o rozsahu osevních ploch a produkci technického konopí z ostatních zemí světa.

Nejvíce pěstované odrůdy konopí

Země původu	Odrůda konopí
Polsko	Bialobrzeskie, Dolnoslaskie, Beniko, LKCS D
Rusko	Jermakovskaja
Ukrajina	Juso, Juso I 6, Juso 3 I, Dněprovskaja, USO 3 I
Francie	Fedora, Futura 77, Fedrina 74, Tardif, Santhica 27
Maďarsko	Kompolti, Unico B2F
Nepál	Kush
Německo	Rasami
JAR	Durban

Pramen: Vlas Berichten

Konopné vlákno ze stonků, vypěstovaných v zemích EU, slouží téměř výhradně k technickým účelům (na výrobu speciální buničiny, při výrobě rouna a filců atd.). Pro oděvní průmysl a výrobu textilu do interiérů se využívá konopné vlákno, příze nebo tkanina dovážené ze zemí východní Evropy a z Číny.

Pěstování konopí setého v ČR

Konopí seté, jako významný zdroj přírodního vlákna a organické hmoty k technickému nebo energetickému využití, se v ČR začalo znovu ověřovat v roce 1998. V letech 1997 a 1998 se jednalo pouze o experimentální plochy s výměrou do 2 ha. Současně byly pro podmínky ČR zkoušeny vhodné odrůdy. Od roku 1999 byly v ČR povoleny pro pěstování dvě odrůdy konopí setého: polská odrůda Beniko a ukrajinská odrůda Juso-I I. Odrůda Juso-I I byla k 1. 6. 2004 vyřazena ze Seznamu odrůd zapsaných ve Státní odrůdové knize České republiky na žádost udržovatele odrůdy. Při množení osiva této odrůdy se objevily problémy v uniformitě (velký podíl dvoudomých rostlin) a navíc odrůda nebyla zařazena do Společného katalogu odrůd EU. Důvodem pro její nezařazení do Společného katalogu odrůd EU byly zkoušky na obsah THC na Ukrajině, které nebyly shledány jako rovnocenné ke zkouškám v EU. Z těchto důvodů udržovatel odrůdy v ČR požádal o její stažení z registrace.

V roce 2007 je v ČR registrována pouze odrůda Beniko a ve státních zkouškách jsou odrůdy Bialobrzeskie z Polska, Monoica a Fibrol z Maďarska. K pěstování v ČR jsou povoleny i další odrůdy podle společného katalogu odrůd EU.

Nařízení Komise (ES) č. 381/2007 v Příloze II stanovuje odrůdy konopí pěstované na vlákno, které jsou způsobilé pro přímé platby. Jsou to:

Beniko, Carmagnola, CS, Delta-Llosa, Delta 405, Dioica 88, Epsilon 68, Fedora 17, Felina 32, Felina 34- Félina – 34, Ferimon–Férimon, Fibranova, Fibrimon 24, Futura 75, Juso 14, Kompolti, Red Petiole, Santhica 23, Santhica 27, Silesia, Uso-31.

Schválené odrůdy konopí pěstovaného na vlákno od marketingového roku 2007/08:

Bialobrzeskie, Cannakomp, Fasamo, Fibriko TC, Finola, Lipko, Tiborszálási, UNICO-B.

Nově schválené odrůdy konopí pěstovaného na vlákno od marketingového roku 2008/09:

Bialobrzeskie, Cannakomp, Rasami, Kompolti hybrid TC, Lipko, Lovrin I10, Silvana, UNIKO-B.

V roce 2000 bylo konopím oseto 129 ha, sklizňová plocha činila 58 ha. V roce 2001 bylo oseto konopím pro textilní zpracování 29 ha, pro energetické využití 20 ha, v roce 2002 pro textilní zpracování 91 ha a pro energetické využití 2 ha a v roce 2003 pro zpracování na vlákno 115 ha a pro energetické využití 11 ha. V roce 2004 činila osevní plocha konopí 307 ha, z toho pro tírenské zpracování cca 230 ha se sklízí 1 400 t suchých stonků. Pro produkci osiva bylo určeno 37 ha. V roce 2005 bylo oseto konopím 156 ha, z toho pro energetické využití 21 ha. Pěstování konopí setého se postupně rozšiřuje, v roce 2006 bylo dle údajů SZIF oseto 1 155 ha a v roce 2007 1 530 ha.

Způsob sklizně a vhodná sklizňová technika jsou dosud slabým článkem pěstitelské technologie konopí na vlákno.

V současnosti jsou v ČR 4 akreditovaní zpracovatelé konopného stonku:

LENKA s. r. o. Kácov, Josef Benedikt Kladno, Canabia, a. s. Měřín, Marie Benešová Bžany. Zpracovatelská kapacita konopných stonků je 31 369 t a konopných vláken 7 583 t.

Zájem o konopné vlákno má v současné době především papírenský a automobilový průmysl. Konopí je také významnou plodinou pro energetické využití.

Plochy a produkce konopí setého v ČR

Rok	Jednotka	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Osevní plocha	ha	129	29	91	115	307	156	1 155	1 530
Výnos semene při pěstování na semeno	t/ha	0,8	0,8	0,85	0,7	0,7	0,6	0,6	0,6
Výnos stonku	t/ha	9,0	9,0	9,5	9,0	9,0	9,0	8,6	6,0
Výnos vlákna	t/ha	2,25	2,25	2,35	1,55	1,45	1,50	1,9	1,8
Výnos hmoty pro energetické využití	t/ha	10,0	10,0	10,5	10,0	10,0	8,5	9,5	8,5

Pramen: SZIF, Lnářský svaz ČR

Zahraniční obchod

Osivo konopí setého se dováží z Polska za průměrnou cenu 85 - 120 tis. Kč/t. Od roku 2003 se množí osivo na základě licenční smlouvy se zahraničním majitelem odrůdy také v ČR.

Dovoz konopných surovin do ČR se v období let 2002 – 2006 zvyšoval, avšak v roce 2007 výrazně poklesl na 1 027 t v důsledku zvýšení domácí produkce. Mezi nejvýznamnější dodavatele v roce 2007 patřila Francie (823 t), Německo (119 t), Spojené království (59 t) a Itálie (20 t).

Statistika zahraničního obchodu nerozlišuje důsledně konopné suroviny, a proto nejsou uvedené údaje úplné.

Pro potřeby přádelen se do ČR nepravidelně dováží konopné vlákno v minimálním množství cca 5 t ročně. Další dovážené konopné komodity se zpracovávají v ostatním průmyslu

Dovoz konopných surovin do ČR (t)

KN kód	Název	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
5302 10	Konopí pravé, surové, máčené, nespředené	6,7	695,6	830,4	1 162,4	2 689,0	2 604,1	1 027,1	607,4
5302 90	Koudel, odpad z konopí pravého	514,5	47,8	7,4	48,6	3,7	7,7	10,9	3,1

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 31. 3. 2008

údaje od 1. 5. 2004 zahrnují i vnitřní obchod v rámci EU

Vývoz konopných surovin z ČR (t)

KN kód	Název	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008*
5302 10	Konopí pravé, surové, máčené, nespředené	0	0	0,05	0	0	20,62	9,0	1,2
5302 90	Koudel, odpad z konopí pravého	5,42	0,80	0,28	0,16	0,39	1,27	22,5	123,9

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * údaje za období od 1. 1. – 31. 3. 2008

údaje od 1. 5. 2004 zahrnují i vnitřní obchod v rámci EU

S novými výrobními postupy a možnostmi využití konopí stoupá v posledních letech zájem o pěstování této plodiny v Evropě i u nás především z toho důvodu, že je to nejvýnosnější plodina obsahující vláknenný materiál, která se v Evropě pěstuje. Konopí je méně náchylné na poškození chorobami nebo škůdci a vzhledem k hustotě porostu a rychlosti růstu nemá větší problémy se zaplevelením. To znamená snížení pěstitelských nákladů během vegetace.

Legislativní opatření vztahující se ke konopí

Pěstování konopí setého je v ČR legislativně ošetřeno zákonem č. 167/1998 Sb., v platném znění. V tomto zákoně v § 24, bodu a) se zakazuje pěstovat druhy a odrůdy rostliny konopí (rod Cannabis), které mohou obsahovat více než 0,3 % látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů. Dále § 29 tohoto zákona ustanovuje ohlašovací povinnost, podle které:

- I. Osoby pěstující mák setý nebo konopí na celkové ploše větší než 100 m² jsou povinny předat hlášení místně příslušnému celnímu orgánu podle místa pěstování, písemně nebo v elektronické podobě, podepsané zaručeným elektronickým podpisem podle zvláštního právního předpisu
  - a) do konce května:
    - výměru pozemků, které byly v příslušném kalendářním roce oseté konopím, včetně názvu použité registrované odrůdy, čísla parcely, názvu a čísla katastrálního území,
    - odhad výměry pozemků, na nichž bude pěstováno konopí v příštím kalendářním roce,
  - b) v průběhu vegetace a sklizně údaje o výměře pozemků a způsobu zneškodnění konopí, včetně názvu použité registrované odrůdy, čísla parcely, názvu a čísla katastrálního území, a to nejpozději do 5 dnů před provedením jejich zneškodnění,
  - c) do konce prosince příslušného kalendářního roku
    - výměru pozemků, které byly oseté konopím, výměru pozemků, ze kterých bylo sklizeno konopí, včetně názvu použité registrované odrůdy, čísla parcely, názvu a čísla katastrálního území,
    - množství sklizeného konopí (stonku) a semene konopí.

Dotační politika

Pěstování konopí setého pro vlákno je podobně jako v EU u nás podporováno. V roce 2005 bylo pěstování této komodity podpořeno v rámci jednotné platby na plochu (SAPS) sazbou 2 110,70 Kč/ha, v roce 2006 činila sazba 2 517,80 Kč/ha, v roce 2007 – 2 791,50 Kč/ha.

V rámci platby na pěstování plodin na orné půdě (TOP-UP) bylo v roce 2005 pěstování konopí podpořeno sazbou 2 314,90 Kč/ha a v roce 2006 – 2 240,40 Kč/ha.

Pěstování konopí pro energetické účely bylo podpořeno v roce 2005 cca 21 ha v rámci jednotné platby na plochu při sazbě 2 110,70 Kč/ha. Z dotačního **programu I. U – Podpora pěstování bylin pro energetické využití** bylo pěstování této komodity podpořeno sazbou 2 000 Kč/ha, tj. celkem 4 111 Kč/ha.

V roce 2006 žádný pěstitel nepožádal o dotaci z tohoto dotačního programu. V roce 2007 byla v rámci tohoto dotačního programu vyplacena podpora jednomu žadateli na 24 ha konopí ve výši 72 000 Kč a v rámci jednotné platby na plochu jednomu žadateli na 6 ha ve výši 16 509 Kč.

Dotační program I. U je od roku 2008 zrušen.

Aby pěstitel konopí setého mohl obdržet finanční podporu, musí splnit některé podmínky. Především musí mít zemědělskou půdu, na které v roce 2007 pěstoval konopí, vedenou v Evidenci využití zemědělské půdy podle užitelských vztahů, což vyplývá ze zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v platném znění. V žádosti na jednotnou platbu na plochu je nutné uvést, že se jedná o plochu osetou konopím setým. Dále je povinen k žádosti připojit:

- uznávací list o uznání osiva konopí
- čestné prohlášení, ve kterém se zaváže neprodleně oznámit Fondu začátek kvetení konopí. Tetrahydrokanabinol je totiž nejvíce obsažen v květenství rostlin, naopak ve stonku a v semeni se téměř nevyskytuje. Členské státy mají povinnost zřídit systém umožňující ověřit obsah tetrahydrokanabinolu nejméně na 30 % ploch z celkové výměry pěstovaného konopí na vlákno. Odběr vzorků musí zahrnovat alespoň 30 % pěstitelů a všechny pěstované odrůdy. Z cca 28 odrůd konopí, které jsou povoleny pro pěstování pro účely produkce vlákna v zemích EU, byla pro podmínky ČR odzkoušena odrůda Beniko.

Žádosti o podporu pěstování konopí na vlákno se podávají na příslušnou ZA-PÚ MZe do 15. května příslušného roku, žádosti o podporu pěstování konopí pro energetické využití se podávají tamtéž, termín ukončení přijímání žádostí pro rok 2008 byl 30. březen.

Konopí je plodinou s mnohostranným využitím. Získané vlákno je vhodné pro výrobu papíru, stavebních izolací, lisovaných termoplastických dílců pro automobilový průmysl.

Úprava konopného vlákna k textilnímu užití pro výrobu speciálních tkanin je předmětem výzkumu. Pro své vlastnosti, jako je trvanlivost, prodyšnost a tepelně izolační vlastnosti má konopné vlákno možnost uplatnění nejen v klasické výrobě textilních materiálů (džínovina, dekorační látky), ale zejména při výrobě speciálních textilií a výrobků, určených pro netextilní průmyslové využití. Významné je využití konopného semene a oleje v potravinářství, farmacii a kosmetice. Vysoce se hodnotí i další kladné vlastnosti, související s výrobou, jako je menší výrobně energetická náročnost, druhotná zpracovatelnost a biodegradabilita použitého materiálu.